SVOBODA
Founded in 1893 in Jersey City, NJ
Published by the Ukrainian National Association

www.svoboda-news.com

СВОБОДА

Видає Український Народний Союз

Рік 119, ЧИСЛО 37, П'ЯТНИЦЯ, 14 ВЕРЕСНЯ 2012 РОКУ 1893 Vol. 119, No. 37, FRIDAY, SEPTEMBER 14, 2012 $1.00

Пам'ятаймо про Україну!

Українські паралімпійці стали четвертими у Лондоні

ЛОНДОН. – 9 вересня відбулося закриття XIV літніх Паралімпійських ігор в Лондоні. І хоча ігри для української команди були дещо неоднозначними через прикрощі з золотою медалею Марії Помазан, що тривали впродовж усієї Паралімпіяди і завершилися заміною золотої медалі на срібну нагороду в цілому, вони були успішними. Вже вдруге національна паралімпійська збірна команда України вийшла на четверту позицію у неофіційному заліку Паралімпіяди.

Паралімпійці України вибороли 84 медалі, серед яких 32 золоті, 24 срібних та 28 бронзових нагород. Це на 10 медалей більше, ніж у Пекіні-2008, у тому числі більше на вісім золотих нагород. 32 рази лунав Гимн України та 84 разів піднімався її прапор у Лондоні. Перше місце за числом золотих медалей посів Китай (95 медалей), друге – Росія (36 медалей), третє – Великобританія (34 медалі).

У всіх видах спорту досягнення паралімпійців України значно зросли. Адже їхні бронзові нагороди, а то й четверті місця прирівнюються до найвищих досягнень попередніх Ігор.

(Закінчення на стор. 9)

Команда України на XIV літніх Паралімпійських іграх в Лондоні. (Фото: Андрій Дацо)

Росія допомагає Україні русифікувати освіту

Євген Солонина
Радіо „Свобода“

КИЇВ. – Українських школярів навчатимуть російською мовою, а Посольство Росії допоможе з підручниками, методиками і посиленим вишколом фахівців. Про це заявили 27 серпня Посол Росії в Україні Михайло Зурабов і представники Міністерства освіти України.

Незалежні фахівці вбачають у цьому не тільки пропаґандивну акцію обох урядів, але й реальні ризики від цього проекту для державного суверенітету України.

Росія кинулася якнайширше впроваджувати російську мову в українську освіту, оскільки підписаний 8 серпня закон „Про засади державної мовної політики“ створює для цього нові можливості. Про це відверто сказав під час зустрічі з київськими викладачами російської мови Посол М. Зурабов.

Він презентував виставку російської навчальної літератури, яку отримали українські освітяни, й пообіцяв, що допомога Росії буде „всеохопною“. „Маштаби допомоги будуть не до порівняння з тим, що ми робимо в інших країнах“ – підкреслив він. – І жодним чином не будуть обмежуватимуться фінансово“.

Разом з цим Посол М. Зурабов пообіцяв, що російський уряд допомагатиме розвивати викладання російської мови, літератури та інших предметів російською мовою лише в разі, якщо про таку допомогу проситиме українська влада. Тут таки заступник міністра освіти та науки України Борис Жебровський запевнив, що Україна готова співпрацювати з Росією у цій сфері...

На запитання Радіо „Свобода“, чи буде натомість стимулюватися вивчення української мови у Росії, М. Зурабов відповів: „Нещодавно ми разом з українською парляментською делеґацією відвідали Воронезьку область. Зокрема одну зі шкіл, де є кляс, у якому додатково викладають українську мову. Керівництво області запевнило, що має бажання і далі розвивати викладання української мови. Вона є прикордонною, відтак в області багато етнічних українців, багато хто в родинах розмовляє українською“.

Посилення впливу Росії на українську освіту є ризиком для України, вважає експерт з українсько-російських взаємин Володимир Нагірний. На його думку, цей вплив торкнеться й ідеологічних концептів російської держави. Адже її геополітичний інтерес – вберегти своїх сусідів від руху до Европи.

Інший експерт, директор Інституту національної стратегії Олеся Яхно бачить у заявах про російську мову в Україні більше „піару“, ніж реальних кроків. „Наслідки цього кроку в інформаційній сфері вигідні сьогоднішній російській і українській владі, – сказала О. Яхно. – В реальній економіці досягти згоди їм важче. А просування своєї мови російська влада представить як реальне досягнення. Бо українське питання об'єднує у Москві і владу, й опозицію. Їхні погляди різняться лише тим, м'яко чи жорстко слід впливати на Україну. Українській владі цей крок також вигідний, бо орієнтований він на проросійський електорат Партії Реґіонів“.

Загалом експерти вважають, що такими кроками, як популяризація російської мови або подовження перебування в Україні російської флоти, офіційний Київ хотів би виторгувати якісь економічні поступки. Проте ці очікування є марними, бо, на думку фахівців, у Кремлі чітко розмежовують свої економічні та гуманітарно-політичні інтереси.

До Києва прибув Генеральний секретар Ради Европи

КИЇВ. – 10 вересня до столиці України прибув з офіційною візитою Генеральний секретар Ради Европи Турнбьорн Яґланд. Це перша візита з середовища чільних европейських політиків за довший час, оскільки в цілому вони свідомо стримуються від контактів з українською владою у зв'язку з багатьма ознаками її відходу від західньоевропейських демократичних стандартів.

У програмі візити Т. Яґланда – зустрічі з Президентом Віктором Януковичем і міністром закордонних справ Костянтином Грищенком, присвячені підсумкам великого комплексу реформ в Україні, котрі здійснюються за „дорожньою картою“, підкріпленою 22 млн. евро, виділених для цієї мети Радою Европи. Програма реформ, зокрема у галузі українського судочинства, ухвалена рівно рік тому і розрахована на три роки.

Напередодні свого приїзду до Києва Т. Яґланд в інтерв'ю для київської інтернет-газети „Тиждень.ua“ сказав, що його завданням є перевірити, з якою ефективністю використовується надана Україні сума грошей і що ще треба зробити для повного зреалізівання запланованих проєктів. На думку Т. Яґланда, „в новому Кримінально-про-

(Закінчення на стор. 9)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Новий Посол ЕС в Україні

КИЇВ. — Голова представництва Європейського союзу (ЕС) в Україні Ян Томбінський розпочав виконання обов’язків. Про це йдеться у повідомленні прес-служби Президента України. 10 вересня Я. Томбінський вручив вірчі грамоти Президентові Вікторові Януковичеві. Як повідомлялося, 16 травня ЕС призначив Я. Томбінського Послом в Україні. До цього від вересня 2008 року головою представництва Європейської комісії в Україні, пізніше – послом ЕС в Україні, був Жозе Мануель Пінту Тейшейра. (*„Кореспондент“*)

За російську мову – не скрізь

ЛУГАНСЬК. — Чотири райони Луганської області, де російську мову вважають рідною менш як 10 відс. жителів, не прийматимуть рішення про використання російської мови як реґіональної. Про це 10 вересня повідомили у прес-службі Луганської обласної ради: „У чотирьох сільських районах Луганщини, де російську мову вважають рідною менш як 10 відс. жителів (Білокуракинський, Марківський, Новопсковський, Сватівський), це питання не розглядалося“. Як раніше повідомляло аґентство, 3 липня Верховна Рада ухвалила Закон „Про засади державної мовної політики“. 17 серпня Луганська облрада своїм рішенням визнала за російською мовою статус реґіональної, а обласний центр – 6 вересня. (*„Укрінформ“*)

„ТВі“ – заручник політичної ситуації

КИЇВ. — Шеф-редактор видання „Телекритика“ Наталія Лигачова вважає, що навколо каналу ТВі йде політична боротьба з обох боків. Про це вона сказала 10 вересня. „Кабельні провайдери відключають „ТВі“ через тиск з боку Національної ради з питань телебачення та радіомовлення. Там є представники кількох груп впливу – Валерія Хорошковського, донецьких. Хто саме з них до цього має відношення, ніхто не знає. Можливо, так діють ті люди, які представляють інтереси самого Віктора Януковича“, – зазначила експерт. Н. Лигачова зауважила, що у поведінці самого каналу також є політика, тому що його керівник іде на парляментські вибори за списком Об’єднаної опозиції. „Ми бачимо повторення історії з 5-им каналом, коли з одного боку йшла боротьба, щоб в Україні з’явився опозиційний мовник, з іншого ситуація була політичною. „ТВі“ ніс загрозу владі. Він дає іншу інформацію про те, що діється в країні, аніж решта телеканалів. У нього була велика авдиторія. Знаю від своїх родичів, що люди в Нікополі Дніпропетровської области, які у 2010 році на президентських виборах голосували за В. Януковича, почали дивитися „ТВі“. Коли їм вимкнули етер, вони дуже обурювалися“, – пояснила вона. (*„День“*)

Українці скуповують доляри

КИЇВ. — У серпні комерційні банки продали населенню чужоземної валюти на суму 2.34 млрд. дол., у той час, як купили лише 1.61 млрд. дол., повідомив 10 вересня Національний банк України (НБУ) на своєму офіційному сайті. За повідомленням, від’ємне сальдо купівлі-продажу готівкової валюти населенням у серпні, порівняно з липнем, скоротилося на 11 відс. – до 722.8 млн дол. За даними НБУ, банківські вклади фізичних осіб у валюті у серпні збільшилися на 502.7 млн дол., і станом на 1 вересня 2012 становили 20,514 млрд дол. Також повідомляється, що в липні на міжбанківському валютному ринку Нацбанк продав 618.1 млн дол. (248.4 млн дол. США і 300 млн. евро), а обсяг купівлі валюти становив 1,054 млрд дол. (*Бі-Бі-Сі*)

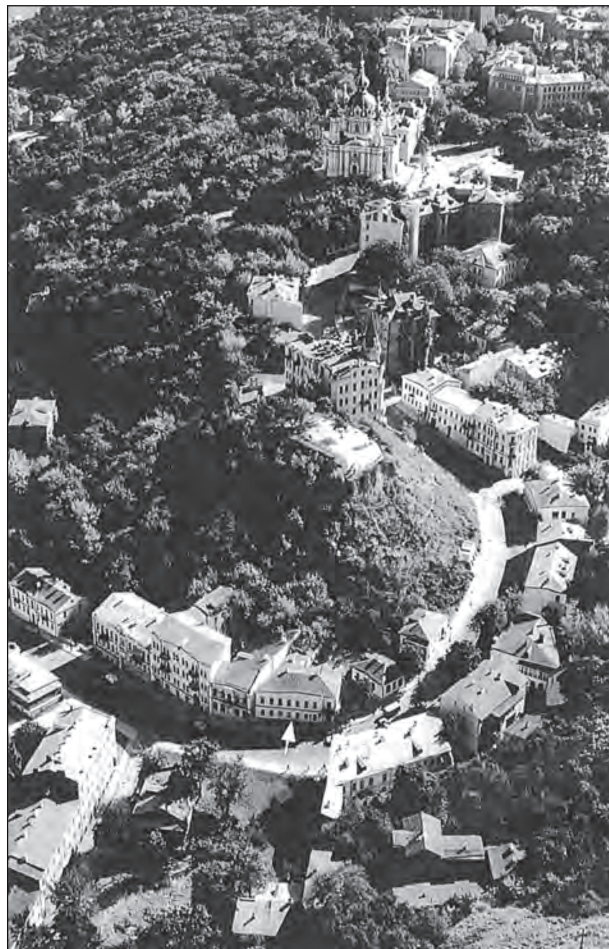
Центр Івано-Франківська – платний

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК. — Одноразова перепустка у центр міста коштує 50 грн. Знижки обіцяють тільки для підприємців, у кого крамниці чи бюра розташовані біля ратуші. Місячна перепустка для них коштуватиме 250 грн. Безплатно за огорожу пускатимуть рятувальників або місцевих жителів, які матимуть при собі пашпорт з пропискою в центрі міста. На думку чиновників, нововведення допоможе зберегти пам’ятки архітектури та додасть вигоди туристам. (*„5-канал“*)

Посягнули на київську старовину

Левко Хмельковський

ПАРСИПАНІ, Ню-Джерзі. – Старовинну фотографію Андріївського узвозу в Києві надіслала до „Свободи“ Заслужений діяч мистецтв Катерина Кричевська-Росандіч з Каліфорнії з наступним коментарем: „дерева довкола Андріївської церкви на горі, які тримають цей горб і церкву, тепер вирубали і посадили травичку. Навіть за часів СРСР не рубали ці дерева. Задня частина церкви тепер тріскає, то мусіли поставити дошки – підперти“.

Колись пагороби над Андріївським узвозом захищали дерева. (Фото: архів Катерини Кричевської-Росандіч)

Старший науковий співробітник Інституту геологічних наук Національної Академії Наук України Вадим Рибін, ніби дізнавшись про стривоженість мисткині долею узвозу, 14 серпня заявив на прес-конференції в УНІАН, що території Андріївського узвозу, як і всій території заповідника „Стародавній Київ“, загрожують зсуви. „Там високий рівень ґрунтових вод: у верхній частині три-п’ять метрів, а в нижній – один-два метри. Це становить небезпеку для всіх будинків. Вода є найсильнішим і найактивнішим учасником зсувних процесів, які знищують і пам’ятники, і добротні старі будівлі“, – сказав В. Рибін. Він заявив про необхідність організації дренажу навколо Андріївської церкви, який захистив би храм від руйнівної дії води.

Негаразди на Андріївському узвозі посилилися у квітні, коли будівельники знищили три старовинні будівлі саме навпроти музею письменника Михайла Булґакова.

Столичне товариство з обмеженою відповідальністю „Андріївський-Плаза“ має намір побудувати підприємницький центр з торговельною зоною і підземним гаражем на 466 авт на ділянці між вулицями Боричів Тік, Фролівська і Андріївський узвіз. Це товариство належить до групи компаній Ріната Ахметова. Вимоги громадськости загальмували будівельні роботи. Чи надовго?

На Андріївському узвозі 10 квітня руйнують історичні будівлі. (Фото: Дмитро Стаховський)

Партія Реґіонів – найбільший порушник передвиборної кампанії в Україні

КИЇВ. – Громадянська мережа „Опора" називає Партію Регіонів основним порушником правил проведення передвиборної кампанії у серпні.

Про це 4 вересня повідомив веб-сайт „Опори“.

За кількістю випадків у серпні Партія Реґіонів посідає перше місце – зі 188 порушеннями закону, на другому – кандидати-самовисуванці з 47 порушеннями, на третьому – комуністи з шістьма випадками.

За Всеукраїнським об’єднанням „Батьківщина“ зафіксовано чотири порушення, на контах Народної партії, Всеукраїнського об'єднання „Свобода“, „Єдиного Центру“, і партії Віталія Кличка „УДАР“ – по два порушення, за Українською політичною платформою „Собор“ – одне порушення.

Серед найбільших порушень – адміністративний ресурс (зафіксовано 109 випадків у всіх реґіонах України та 76 виборчих округах), підкуп виборців (103 випадки у 23 областях та 82 округах) та перешкоджання діяльності партій і кандидатів (58 випадків).

Не менш поширеним явищем є і порушення порядку проведення аґітації (42 випадки у 19 областях та 30 округах) та силовий ресурс (дев’ять разів у восьми реґіонах та семи округах).

„Тим часом належної реакції з боку правоохоронних органів та Центральної виборчої комісії, суб’єктів виборчого процесу на системні зловживання не було“, – йдеться в повідомленні „Опори". (*„Українська правда“*)

Відбувся форум „Східного партнерства ЕС“

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. — Міжнародний міжреґіональний форум співробітництва у рамках „Східного партнерства ЕС“ відбувся у Дніпропетровську – вперше поза межами Европейського Союзу. Про це 8 вересня повідомив Урядовий портал з посиланням на прес-службу Дніпропетровської облдержадміністрації.

„Дієвим інструментом руху України шляхом евроінтеґрації є ініціятива „Східного партнерства ЕС“, – зазначив у своєму виступі на форумі голова Дніпропетровської Обласної державної адміністрації Олександер Вілкул. У рамках цього партнерства особлива увага приділяється розвиткові реґіонів та місцевих громад України, налагодженню їх співпраці з реґіонами країн Европейського союзу та країн-учасниць „Східного партнерства ЕС“.

Також було підписано Протокол про наміри співпраці між Дніпропетровською обласною радою та Львівською обласною радою, і Протокол про наміри співпраці між Петриківським районом Дніпропетровщини та Єленогурським повітом Нижньосілезького воєводства (Польща).

У форумі взяли участь міністер закордонних справ України Костянтин Грищенко, Генеральний секретар Асамблеї Европейських Реґіонів Паскаль Гйорґен, Генеральний консул Німеччини у Донецьку Клавс Цілікенс, Генеральний консул Польщі у Харкові Ян Ґранат, Генеральний консул Білорусі Валентин Філіпчік, голова Дніпропетровської обласної ради Євген Удод, віцемаршалок сеймику воєводства Нижня Сілезія Єжи Тутай, українські та закордонні експерти. (*„Укрінформ“*)

КОМЕНТАР

Московський Патріярх в спілці з юдофобами

Левко Хмельковський

24 серпня „Свобода" оприлюднила вістку про перебування у Польщі Патріярха Російської Православної Церкви (РПЦ) Кирила (Гундяєва). Інформаційні аґенції відзначили „суперечливі оцінки" цієї візити. Тоді ж з'явилися коментарі з приводу відвідання Московським Патріярхом Білостоку, де Кирило 18 серпня у Миколаївському катедральному соборі, як повідомила прес-служба РПЦ, „вклонився чесним мощам святого мученика-немовляти Гавриїла Білостоцького" і звернувся з словами привітання до віруючих, що наповнили храм. Йому було вручено образ цього мученика з часткою його мощів.

РПЦ подбала про життєпис юного святого цієї Церкви, „постраждалого від євреїв".

Він народився 22 березня (2 квітня) 1684 року в селі Зверки, поблизу містечка Заблудова під Білостоком, в сім'ї православних селян Петра і Анастасії Ґавделів. 11 квітня 1690 року мати дитини понесла обід у полі його батькові, а хлопчик зник. Пізніше його тіло було виявлено в полі. У вбивстві дитини звинуватили місцевих юдеїв. Нібито під час відсутности батьків у будинок дістався місцевий орендар Шутко, забрав дитину в Білосток, де дев'ять днів катував хлопчика: прибив за руки і ноги до стіни, проколов бік, випустивши кров. Юдеї, згідно з життєписом, викинули труп в полі. Батьки поховали дитину біля цвинтарного храму в селі.

Минуло 36 років, і в 1720 році почалося вшанування мученика. Його останки перенесли до крипти під храмом, а у 1755 році – до монастиря у Мінській губернії. До труни була прикріплена табличка про „замученого від жидів в Білому Стоку 1690, 20 квітня дня". РПЦ канонізувала Гавриїла Білостоцького в 1820 році як покровителя дітей.

У 1930-их роках мощі були перенесені в Музей атеїзму в Мінську, у 1944 році – до церкви Покрова Божої Матері в Гродно, а у 1992 році – до Білостоку.

Громадськість світу сприйняла канонізацію Гавриїла Ґавделя (Білостоцького) як приклад кривавого наклепу на євреїв і пропаґанди антисемітизму. Описані РПЦ тортури і людські жертвоприношення суперечать основам юдаїзму. Єврейські організації колишнього СРСР звернули увагу на це ще в 1997 році. Вшанування Гавриїла Білостоцького згадувалося як порушення релігійних свобод у доповідях Конґресу США у 2003-му, 2004-му, 2005-му і 2006 роках, а також в актах Підкомітету Конґресу США у закордонних справах. Ці матеріяли були також передані в Комісію з питань біженців ООН (UNHCR).

Священик Української Православної Церкви в Канаді о. Ігор Куташ писав у 2009 році: „Це жахливе викривлення людського нахилу до релігійности – обертати те, що мало б бути джерелом ласки, краси та радости на „невробіологічну недугу", як про це пише славний православний богослов о. Іван Романідес, яка наставляє заражених нею ненавидіти та переслідувати тих, яких релігія чи походження відрізняється від їхньої".

На ці зауваги не зважив Патріярх Кирило. Коли б він краще знав історію Церкви, то пригадав би спробу канонізації Симона Трентського у Католицькій Церкві 500 років тому. Дворічний хлопчик з міста Тренто в Південному Тіролі (тепер в Італії) зник під час Великодня 1475 року. Незабаром його тіло місцеві юдеї виявили в річці, про що негайно повідомили єпископа. Незадовго до зникнення Симона мандрівний францисканський проповідник Бернардіно да Фельтре провів у місті кілька проповідей проти місцевої єврейської громади. Під впливом цього ченця батько хлопчика почав розповідати, що його вбили євреї, при цьому випустили з нього кров для таємних ритуалів. 15 місцевих юдеїв були спалені живими. Ці події стали відомі як один з найбільших наклепів на євреїв. Папа Сикст V зарахував Симона до лику святих, але офіційної канонізації не було. У 1965 році Другий Ватиканський собор Католицької Церкви скасував культ Симона Трентського, як заснований на зловмисній містифікації, і видалив його ім'я з католицької мартирології.

Чи не час РПЦ та її предстоятелеві за прикладом католиків переглянути ставлення до вигадок середньовічних фанатиків?

Віталій Кличко захистив звання чемпіона

МОСКВА. – 9 вересня чемпіон світу в суперважкій вазі за версією „WBC" Віталій Кличко захистив звання чемпіона світу з боксу, здобувши перемогу над своїм суперником Мануелем Чаром в четвертому равнді. М. Чарові зарахували технічну поразку, оскільки бій був зупинений за рекомендацією лікаря.

Спочатку М. Чар не був згоден з таким рішенням і викликав В. Кличка продовжити бій, проте через якийсь час боксери обнялися і рефері підняв руку В. Кличка як переможця цього бою.

Компанія „Diamondboy Promotion" подала від імені М. Чара офіційний протест до „WBC" проти рішення судді у поєдинку проти В. Кличка. Виконавчий директор компанії Піт Гляйм вважає, що розсічення брови М. Чара не становило ризику для його здоров'я, а кровотечу після звичайного завершення равнду міг зупинити лікар.

М. Чар народився в Бейруті, Ліван, живе в Німеччині.

На московській арені „Олімпійський", де проходив бій, багато уболівальників В. Кличка тримали в руках українські національні прапори. Перед боєм один з секторів заспівав „Червону руту", було чутно гасла „Слава Україні!", „Героям слава!", „Україно, вперед!". Під час бою вся арена дружно скандувала „Кличко!", „Віталій!". *(УНІАН)*

Віталій Кличко (праворуч) і Мануель Чар. (Фото: Офіційний сайт братів Кличків)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Журналісти не в змозі захистити людей

КИЇВ. — Кількість фізичних нападів на журналістів в Україні зросла в два з половиною рази. Про це 8 вересня в телеканалі „ТВі" повідомила представник організації „Репортери без кордонів" в Україні Оксана Романюк. Крім того, за її даними, кількість цензури на провідних телеканалах за останні півроку зросла на 30 відс. „Тож тиск на телеканал „ТВі" є безумовно політичним", – переконана вона. О. Романюк також підкреслила, що наразі журналісти не в змозі захистити людей від свавілля влади. „Система не працює! Люди не можуть захистити свої права офіційним шляхом, і вони звертаються до журналістів. Але журналісти, за умов відсутности свободи слова, не можуть захистити людей так само", – сказала представник „Репортерів без кордонів" в Україні. *(„Газета по-українськи")*

Пропонують накласти мораторій

КИЇВ. — До завершення виборів на законопроєкт про мирні зібрання потрібно накласти мораторій. Таку думку 9 вересня в телеканалі ТВі озвучив політолог Володимир Фесенко. Зокрема, на його переконання, розгляд і прийняття відповідного законодавчого акту під час виборчої кампанії в Україні необхідно відкласти. „От я прихильник того, щоб накласти певний мораторій під час виборів, відкласти закон. Оскільки зараз ця тема дуже така конфліктна, навколо неї багато напруги – і соціяльної, і політичної. Дуже багато конфліктогенних чинників", – пояснив В. Фесенко. На думку експерта, до розгляду законопроєкту можуть повернутись вже новообрані депутати парляменту. „А потім вже нехай нова Верховна Рада повернеться до цієї теми, можливо, в більш спокійних умовах, якщо вони будуть", – зауважив політолог. 6 вересня Верховна Рада не стала розглядати законопроєкт, яким пропонується карати мітинґувальників на 15 діб арешту у разі порушень під час проведення мирних акцій. *(„Газета по-українськи")*

У Києві – перший водний стадіон

КИЇВ. — У столиці офіційно запрацював перший водний стадіон. Як повідомляють у пресслужбі Київської міської державної адміністрації (КМДА), на Оболонській набережній, де облаштували споруду, 8 вересня відбулися перші змагання на Чашу Київського водного стадіону. Як повідомляють у прес-службі для юних киян, заняття на стадіоні безкоштовні. „Це початок нового етапу розвитку масового і професійного спорту в столиці. Вже в наступному році Київ стане міжнародною ареною водних видів спорту, оскільки буде приймати Чемпіонат світу з веслування на човнах „Дракон"... Ми віримо, що саме на цій воді виросте нова плеяда українських спортсменів" –зазначив міський голова Києва Олександер Попов. Як стало відомо, ініціятиву з створення такого стадіону висловили самі кияни. Комунальне підприємство „Київський водний стадіон" було створено Київрадою у 2010 році на прохання мешканців Оболонського району та провідних спортивних федерацій. За гроші міста закупили: 52 спортивні човни, 30 прогулянкових човнів та 20 катамаранів. Нагадаємо, раніше в КМДА повідомляли, в жовтні у столиці облаштують нові велопарковки.*(„Кореспондент")*

Тільки третина українців задоволена

КИЇВ. — Соціологи констатують, що більш як половина українців (58 відс.) не задоволена своїм життям. Про це свідчать дані дослідження „Research & Branding Group". При цьому, згідно з опитуванням, результати якого було оприлюднено 8 вересня, задоволені своїм життям 36 відс. українців. Для 6 відс. важко відповісти на поставлене питання. Дослідження, в якому взяли участь 3,116 осіб, проводилося з 23 серпня по 5 вересня. *(„Укрінформ")*

АМЕРИКА І СВІТ

В 11-ту річницю 9/11

НЮ-ЙОРК. — У США 11 років тому, 11 вересня 2001 року, терористи захопили чотири пасажирські літаки, які спрямували на заздалегідь визначені ними цілі. Перші два влетіли у вежі-близнюки Світового торговельного центру в Ню-Йорку. Третій літак смертники скерували на Пентаґон. Четвертий літак, завдяки спротиву пасажирів, не досяг цілі, якою, згідно з припущеннями, був Білий Дім або будинок Капітолію, і розбився на полі біля містечка Шенксвіл у штаті Пенсильванія. 11 вересня у різних містах і містечках США американці відзначали річницю найгірших в історії країни терактів, в результаті яких загинуло майже 3,000 осіб. Поминальні церемонії у Білому Домі і Пентаґоні очолив Президент Барак Обама і Перша лейді Мішель Обама. У Шенксвілі промовляв Віце-президент Джозеф Байден. На відміну від попередніх років, у пам'ятних заходах у Ню-Йорку цього року не брали участи народні обранці. Родичі та колеґи загиблих в атаках на Світовий торговельний центр, як також рятівників, читали прізвища всіх жертв того трагічного для Америки дня з трибуни біля меморіялу, встановленого на території „Ґравнд зіро" (Ground Zero), де стояли хмаросяги. 10 вересня посадник Ню-Йорку Майкл Блумберґ оголосив про укладення угоди про фінансування і відновлення будівництва на території „Ґравнд зіро" Меморіяльного музею, присвяченого подіям 9/11. Здійснення проєкту припинилося через суперечки між фондом, який контролює музей, та урядовим портовим управлінням Ню-Йорку і Ню-Джерзі (Port Authority of NY-NJ), яке є власником території, на якій споруджують новий Світовий торговельний центр. *(„Голос Америки")*

У Лібії вбито Посла США

ТРІПОЛІ, Лібія. — Внаслідок нападу на будинок консульства США у лібійському місті Бенґазі загинуло, за уточненими даними, чотири особи, зокрема й Посол США Крістофер Стівенс. Про це 12 вересня повідомили засоби масової інформації, з посиланням на представників влади Лібії та США. Напад на консульство стався 11 вересня ввечорі. По будівлі стріляли з ґранатометів, внаслідок чого вона повністю згоріла. Нападові передувала акція протесту проти фільму про пророка Мухаммеда, нібито створеного єгипетськими християнами-коптами, що живуть у США. Протестувальники стверджували, що цей фільм ображає іслям. *(Радіо „Свобода")*

США замовчували злочини СРСР в Катині

ВАШІНҐТОН. — Національний архів США оприлюднив нові документи, які підтверджують, що уряд Френклина-Делано Рузвельта допомагав приховати провину Радянського Союзу за розстріл у 1940 році в Катині польських офіцерів, політиків і мистців. Нові дані посилюють підозру, що США не хотіли дратувати свого тодішнього військового союзника Йосифа Сталіна. За наказом Й. Сталіна в Катині та інших місцях НКВД розстріляло понад 22 тис. поляків. Понад пів століття Москва звинувачувала в злочині нацистів і визнала провину лише в 1990 році. Архіви свідчать, що в 1943 році американські військовополонені надсилали до Вашінґтону закодовані повідомлення, описуючи, що бачили напіврозкладені трупи в Катинському лісі біля Смоленська, в західній Росії. На місце злочину їх та британських полонених силою привезли нацисти, щоб вони засвідчили наслідки події. Ця інформація доводить, що вбивства вчинили не нацисти, які лише незадовго до того окупували цю територію. Близько тисячі сторінок нових матеріялів допоможуть зрозуміти, що і коли було відомо США. Історики вже давно вважають, що Президент Ф. Д. Рузвельт не хотів оскаржувати версію подій, висунуту Й. Сталіном – союзником, на якого американці розраховували у боротьбі проти Німеччини і Японії. Серед нових свідчень – доповідь, яку Президентові Ф.Д. Рузвельтові надіслав тодішній британським прем'єр-міністер Вінстон Черчіль – він також не оскаржував позицію Й. Сталіна – де йдеться про провину Радянського Союзу. Автор тієї доповіді – Овен О'Мелі, Посол Британії при польському уряді у вигнанні, що базувався в Лондоні. *(Бі-Бі-Сі)*

Богдан Гаврилишин: Україна потребує тотальної інформації

Нижче пропонуємо нашим читачам ті відповіді українського економіста зі світовим ім'ям Богдана Гаврилишина на запитання кореспондента Радіо „Свобода" Дмитра Шурхала (28 серпня), які стосуються теперішньої політичної і економічної ситуації в Україні.

– В який бік змінюється українська влада – в кращий чи в гірший? Вона стає компетентнішою, відповідальнішою?

– В гірший! Без порівняння – в гірший. Взагалі за 20 років незалежности були тільки два періоди правильного економічного проґресу. Це було літо 1996 року, тому що ухвалили Конституцію, тому що приборкали інфляцію і впровадили гривню, яка була стабільна – це був проґрес. І потім 2000-ий і частина 2001 року, як Віктор Ющенко був прем'єр-міністром, а Юлія Тимошенко – віцепрем'єром. І між іншим, вона зробила дуже важливу річ – примусила продуцентів і розпродувачів електроенерґії, які до того робили свої розрахунки бартером, перейти на монетарні трансакції. Вони ніколи не оголошували прибутків. А тут раптом були великі прибутки, прийшли великі податки, почався зріст економічний, навіть валового продукту – 9 відс. за рік без інфляції. Але потім Леонід Кучма вирішив, що Ющенка треба зняти.

– Коли Віктор Ющенко був прем'єр-міністром, в тандемі з Тимошенко зміг зробити таку річ. А в 2005 році Ющенко – президент, Тимошенко – прем'єр-міністр, але чогось подібного не сталося…

– Це Ющенка вина. В 2000 році Кучма не заважав. Це в 2001-му він вирішив його позбутися… Але то не отруєння йому так пошкодило, а те, що відразу довкола нього було четверо друзів – як колись четвірка в Китаї, яку були засудили...

– Якщо я правильно зрозумів, то причина в тому, що Ющенко підібрав неправильні кадри, коли став президентом?

– Він взагалі-то їх не підбирав, так мені здається. Ті четверо людей були ближчі до нього ще до того, як він став президентом. Так що вони залишилися. Так його любили, так його обіймали, так з ним і залишилися…

Потім я говорив про Юлію. Хоча жаль тепер казати, бо її справді засудив політичний суд, не за економічний злочин. Юлія – дуже мудра, інтеліґентна, хитра, але це не ангел, це не свята людина.

– Коли ми починали розмову, Ви трохи з іронією сказали про те, що Ви – економіст. Чому Ви так відгукнулися про економіку?

– Тому що економісти зробили надзвичайно погану річ для всього людства, що завели одиноке мірило проґресу – зріст валового продукту на особу. Це не є хорошим віддзеркаленням того, чи то справді людям стає більше блага від того. І через економістів фактично ми тепер дійшли до того спотвореного капіталізму, бо в тій економічній системі тепер людина не має жодної цінности. Людина є ресурсом. Це жахливе поняття. Бо як з людьми поводяться? Як з ресурсом – використовують до певної міри, експлуатують, а як приходить потреба збільшити прибутки, то 5-10, деякі підприємства 15 тис. (осіб) – викидають на соціяльний смітник. То дуже негуманна система. Людина не повинна бути якимсь ресурсом...

– Ви вважаєте, для України було б корисним запозичення цілих схем з-за кордону. Вони на цьому пострадянському ґрунті нормально прижилися б і працювали?

– Так. Могли це зробили, а після того ухвалювати деякі закони, обмежувати діяльність того, що два чи три роки існує. Тоді б уже зрозуміли, який нам потрібен кодекс для України. Робили б певні модифікації чи зміни. Це мудріше, ніж те, що ліпили ті нові закони. Скільки тут людей було, які, наприклад, справді розуміли, що то таке вільний ринок, що то таке приватна власність? І ще – ми слухали забагато американців.

– А треба було кого?

– А треба було слухати Швецію, Швайцарію, Німеччину, Австрію. Бо, наприклад, Швеція куди більш ефективна країна, соціяльно справедлива країна тощо. В Америці, доки Барак Обама не прийшов, питання соціяльної справедливості майже не існувало. А в нас то було одне зі спадщини Радянського Союзу – що люди хотіли соціяльної справедливости. І в нас люди звикли навіть до того. Були жахіття в Радянському Союзі, а декілька речей були дуже хороших. Охорона здоров'я стояла краще, наука стояла краще. Хоча трансформації з науки були спрямовані на конкретні речі для війська, а не для цивільних...

– Україна дуже швидко корумпувалася. Можна якось ефективно це здолати чи тут немає готових рішень?

– Немає готових рішень. Я думаю, що Україна потребує трансформації тотальної. Мусить змінитися і політичний лад, мусить змінитися й економічна система. Все. Але це не зможе зробити ані теперішній уряд, ані опозиція. Це зроблять люди молодші, які, можливо, краще розуміють світ, який є тепер, які б, якщо йшли в районну раду чи в обласну раду, потім навіть у Верховну Раду, то, по-перше, великими групами, а по-друге, справді з тим наміром, щоб працювати для добра суспільства. Скажімо, Грузія частково таки дала собі з тим раду. Але це дуже важко. В дуже корумпованих країнах це дуже важко без зміни цілої…

– Ротації поколінь?

– Майже це. Змінити всіх тих ключових людей дуже важко. Молоде покоління для мене – до 35 років. Але деякі старші люди зможуть допомогти в тому. У мене є навіть дуже конкретні поради, як люди, випускники університетів, різні молодіжні мережі колись це зможуть зробити. Треба тепер починати готуватися до того. Але старші люди можуть бути радниками, не акторами тієї трансформації.

– В Україні так багато проблем, що інколи

(Закінчення на стор. 5)

Б. Обама запропонував американцям нову надію

ШАРЛОТ, Північна Каролайна. — У промові 6 вересня на з'їзді Демократичної партії Барак Обама говорив про виклики, які стоять перед США. Президент США Б. Обама прийняв офіційну пропозицію Демократичної партії висунути свою кандидатуру на президентських виборах, які відбудуться у листопаді.

Він заявив своїм виборцям, що їхній вибір – це вибір покоління. Він наголосив на розбіжностях між його цілями і політикою республіканців, а також знову порушив тему „надії", характерну для його кампанії 2008 року. „Я ніколи не казав, що ця подорож буде легкою, і я цього не обіцяю і зараз", – сказав Б. Обама у своєму виступі. Він розкритикував політику республіканців, назвавши своїх опонентів такими, що „раді говорити про все, що, як вони вважають, є неправильним у Америці", не запропонувавши, як зробити це правильно. У частині виступу, присвяченій зовнішній політиці, Б. Обама назвав свого конкурента М. Ромні і його напарника, кандидата у віце-президенти Пола Раяна, „новачками у міжнародній політиці".

Перед Президентом виступив Джо Байден, який також погодився висунути свою кандидатуру на переобрання віце-президентом. Його емоційна промова була зосереджена на сімейних цінностях та національній безпеці. *(Бі-Бі-Сі)*

Припинити нищення свободи слова в Україні!

Напередодні відкриття 64-го Всесвітнього газетного конґресу і 19-го Всесвітнього форуму редакторів, що відбувся в Києві 3 вересня, українське інтернет-видання телевізійної публіцистики „Телекритика", засноване у вересні 2001 року, оприлюднило „Заяву представників громадянського суспільства в Україні" і розпочало збір підписів під нею. Нижче вміщено текст заяви.

Є межа компромісу, яку свідома громадськість не може дозволити собі переступити. Свобода слова та свобода засобів масової інформації окреслюють цю межу. Останні два роки ми спостерігаємо згортання цих свобод в Україні. Відбулася монополізація телевізійного екрану через диспропорційну присутність владного погляду та мінімізацію критичного голосу опозиції і незалежної громадськости. Однак, події, які відбуваються навколо телекомпанії „ТВі" у період виборчої кампанії до Верховної Ради України, набули безпрецедентного характеру. В Україні може зникнути останній телеканал „ТВі", в етері якого глядачі ще можуть бачити критичну точку зору щодо подій в країні і новини якого незалежні експерти називають найбільш збалансованими.

Доля каналу „ТВі" – це далеко не питання його приватного існування так, як бачать це його власники, його редактори та журналісти. З позиціями останніх можна не погоджуватися. Систематичне нищення критично налаштованого „ТВі" є набагато більша справа принципу та демократичних, европейських цінностей. Лише впродовж серпня понад 60 кабельних компаній вимкнули „ТВі" зі своїх пакетів. Щоденно тисячі людей в різних містах та селах країни втрачають можливість бачити „ТВі" в етері. З 5 вересня найбільший кабельний оператор України „Воля-кабель" має намір перевести „ТВі" з популярного базового пакету у дорогий розширений пакет, який є доступним лише для більш заможної третини користувачів цього кабелю. Після рішення „Волі" понад двох третин глядачів каналу не отримає важливої для себе інформації. Влада, яка має ґарантувати дотримання законів України та Конституції, яка ґарантує свободу слова та доступ суспільства до інформації, досі ніяк не відреаґувала на факти масового відключення каналу. Більше того, головний редактор „ТВі" заявляє, що саме Національна рада з питань телебачення та радіомовлення вимагає від кабельних операторів незаконно вимикати сиґнал „ТВі". Справді, вперта системність неправового переслідування та відключення від кабельних мереж каналу „ТВі" свідчить лише про одне: це спрямовується з одного впливового центру та керується одним режисером, якого не можуть не послухатися кабельні оператори, навіть такі зазвичай самостійні, як „Воля-кабель". За цим стоїть цілеспрямована політика обмеження вільного руху інформації в телепросторі України, знищення інформаційного плюралізму та остаточної зачистки телепростору країни від критики на адресу влади. Саме про це свідчить неспроможність влади, яка мала б захищати інтереси свободи слова для громадян України. Без свободи слова – гріш ціна розмовам про дотримання будь-яких інших свобод для кожного українця та держави загалом.

Забезпечення свободи слова є прямим обов'язком Президента України як ґаранта дотримання Конституції. Досі ми не почули жодного зрозумілого роз'яснення від владних структур про безпрецедентну ситуацію, що склалася навколо „ТВі". Ми звертаємося до Президента та виконавчої влади, до відповідальних державних органів з однозначною вимогою. Ви маєте забезпечити припинення тиску на цей, сьогодні, фактично, єдиний в країні телеканал „ТВі", який займає критичну позицію. В країні вистачає набагато потужніших телеканалів, щоб протиставити „ТВі" критику словом, а не авторитарне силове нищення. Ви маєте уможливити його безперебійну трансляцію у мережах кабельних операторів країни, виконання ними законів та чинних угод.

Це звернення також до міжнародної спільноти, представництв чужоземних держав, міжнародних громадських організацій під час Всесвітнього газетного конґресу, на якому присутні відомі журналісти сотень країн. Ми просимо всіляко сприяти поширенню інформації про критичну ситуацію зі свободою слова в Україні, тиск на засоби масової інформації, які не є провладними, постійно порушувати цю тему на переговорах з представниками української влади. Втрата свободи слова – це втрата гідности громадськости та держави, чого не можна собі дозволити.

Станом на 11 вересня заяву підписали понад 1,700 осіб, зокрема виконавчий директор Інституту масової інформації **Вікторія Сюмар**, голова правління „Телекритики" **Наталія Лигачова**, голова Харківської правозахисної групи **Євген Захаров**, президент Українського ПЕН-центру **Мирослав Маринович, Володимир В'ятрович** (Центр досліджень визвольного руху), почесний президент національного університету „Києво-Могилянська академія" **В'ячеслав Брюховецький** і президент цього університету **Сергій Квіт** та інші.

ЮНІСЕФ закликає до захисту дітей

КИЇВ. – 9 серпня Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) висловив глибоку скорботу з приводу загибелі двох дітей в Луганську, у вбивстві яких підозрюється їх прийомна мати. „Ця трагедія підкреслює необхідність підтримки родинам та контролі умов зростання дітей в альтернативних формах сімейного виховання", – зазначила голова представництва ЮНІСЕФ в Україні Юкіе Мокуо.

ЮНІСЕФ закликав уряд України до здійснення проґресивної реформи соціальної підтримки сімей та дітей. Це дозволить покращити якість та маштаб діяльности соціальних служб на рівні громади, що, у свою чергу, дозволить надати вчасну допомогу більшій кількості родин.

ЮНІСЕФ працює у понад 190 країнах світу заради захисту та підтримки дітей, починаючи з раннього віку та до юности. Представництво фонду в Україні відкрите у 1997 році.

ЮНІСЕФ

Аґенція „Інтерфакс-Україна" повідомила, що в цій сім'ї було 11 дітей – вісім рідних і троє усиновлених. Першу трирічну дівчинку мати побила до смерти в лютому 2011 року. Труп вивезли в селище Краснодон і спалили. У листопаді 2011 року мати побила другу дівчинку чотирьох років, теж до смерти. Труп дитини закопали. 30 липня в селищі Сімейкіне подружжя викрало трирічну дівчинку Анастасію Кабакову, щоб замінити одну з двох убитих напередодні перевірки соціальних служб. При перевірці на тілі третьої усиновленої дитини, яка ще залишилася в сім'ї, виявлені множинні сліди побоїв і знущань. 2010 року цій жінці Президент України Віктор Янукович присвоїв звання „Мати-героїня".

Богдан Гаврилишин...

(Закінчення зі стор. 4)

кидає у відчай. А Ви бачите щось перспективне в Україні?

– По-перше, що ми справді знаємо, які є цінності, який характер українського народу. Він себе показав під час Помаранчевої революції. По-друге, фантастичне те, скільки у нас є талановитих людей. Я дуже добре знаю світ, я можу порівняти. І то диво. Руйнували нас і Голодомором, винищували еліти. Дуже багато молодих науковців повиїжджало. А я далі зустрічаю людей надзвичайно талановитих, надзвичайно здібних. То фантастика. Бо я в основному спілкуюся тепер з 2005 року якраз з мережами молодіжних організацій. Я ще одне скажу, то фантастика – наскільки збереглася життєрадісність в дуже тяжкій нашій ситуації...

АМЕРИКА І СВІТ

Загинув один з очільників „Аль-Кайди"

ІСЛЯМАБАД, Пакистан. — Провідник „Аль-Кайди" Айман аз-Завагірі 11 вересня підтвердив у своєму відеозверненні, що його заступник Абу Яґя аль-Лібі у червні загинув внаслідок авіяобстрілу в одному з пакистанських реґіонів Вазиристан. У Білому Домі А. аль-Лібі раніше назвали генеральним менеджером „Аль-Кайди". Він – один з низки членів „Аль-Кайди", знешкоджених під час американських військових акцій у Пакистані. Минулого року під час однієї з таких акцій американським військовим вдалося вбити тодішнього провідника цієї групи бойовиків Осаму бен Ладена. (*„День"*)

Делеґація нагляду за виборами в Україні

БРЮСЕЛЬ, Бельгія. — Европейський парлямент пришле делеґацію, яка спостерігатиме за виборами в Україні. Про це 11 вересня повідомило представництво Европейського союзу в Україні. „Европейський парлямент прийняв рішення відіслати офіційну делеґацію, яка буде спостерігати за цьогорічними парляментськими виборами в Україні та буде складатися з 15 депутатів Европарляменту, які будуть призначені протягом найближчих тижнів", – йдеться в повідомленні. Імена членів офіційної делеґації від Европарляменту будуть повідомлені через представництво ЕС. Делеґація Европарляменту стане частиною Міжнародної місії спостерігачів за виборами, яка включатиме також представників від Бюра демократичних інституцій і прав людини, Парляментської асамблеї Ради Европи, Організації безпеки і співробітництва в Европі та НАТО. (*„Українська правда"*)

Засуджено обидві сторони в Сирії

ЖЕНЕВА. — Генеральний секретар ООН Бан Кі Мун засудив і сирійський уряд, і повстанців, кажучи, що обидві сторони обрали шлях насильства і застосування сили, відмовляючись від діялогу. Відкриваючи 10 вересня у Женеві тритижневу сесію Ради ООН з прав людини, Генеральний секретар також скритикував Раду Безпеки за неспроможність зайняти єдину позицію щодо вреґулювання кризи в Сирії. Він сказав делеґатам, що „глибоко стурбований повітряними обстрілами цивільних осіб урядовими силами" у Сирії, і висловив занепокоєння з приводу загострення міжконфесійного напруження і погіршення гуманітарної ситуації. Бан Кі-Мун закликав сирійців підтримати дипломатичні зусилля нового посланця ООН і Ліґи арабських держав (ЛАД) Лахдара Брагімі. Тим часом Л. Брагімі того ж дня зустрівся у Каїрі з представниками Єгипту та ЛАД. (*„Голос Америки"*)

Чорногорія вступить до Евросоюзу

САРАЄВО, Боснія і Герцеґовина. — Голова Евроради Герман ван Ромпей після зустрічі з чорногорським Президентом Філіпом Вуяновичем заявив, що Чорногорія стане наступною після Хорватії країною, яка вступить до Европейського союзу (ЕС). Переговори Г. ван Ромпея та Ф. Вуяновича відбулися в рамках щорічної міжрелігійної зустрічі, яка проходила з 9 по 11 вересня в Сараєві, столиці Боснії та Герцеґовини. „Швидке отримання кандидатського статусу та початок переговорів про членство в ЕС є доказом того, що Евросоюз відкритий для Чорногорії та готовий оцінити індивідуальні досягнення кожної країни у виконанні необхідних стандартів", – заявив Г. ван Ромпей. Він також повідомив, що Чорногорія стане наступною державою-членом ЕС після Хорватії, яка вступить до Евросоюзу в 2013 році. Для Чорногорії, яка здобула незалежність в 2006 році, інтеґрація до ЕС є одним з найголовніших зовнішньополітичних завдань. 26 червня керівництво ЕС погодилося розпочати переговори щодо питання вступу Чорногорії. У грудні минулого року провідники ЕС формально схвалили прийняття Хорватії в члени Евросоюзу з 1 липня 2013 року – вона стане другою державою після Словенії серед колишніх югославських республік, що вступили до зони евро.(*„День"*)

„Слово, чому ти не твердая криця...?"

Іде вже третій рік розпаношування в Україні „реґіональної" олігархії. Захопивши всю владу, від верхів до низів, вона прагне остаточно, назавжди відвернути незалежну Українську державу від завдань національного відродження, хоч саме вони й покликали до життя незалежну Україну. Сьогодні ж якої культурної ділянки не торкнись – скрізь відступ, реґрес. Візьмімо, наприклад, книговидання. Ось офіційні дані Книжкової палати України ім. Івана Федорова: за минулий рік тиражі книжок і брошур, виданих в Україні російською мовою, зросли на 75.8 відс., українською мовою – лише на 28.6 відс., й то переважно за рахунок підручників для шкіл. Якщо ж підручники вивести поза межі цієї статистики, то матимемо картину більш ніж тривожну: протягом останніх 16 років в Україні друкується тільки одна книжка в рік на душу населення.

Загальна ситуація – близька до трагічної: український книжковий ринок на 90-95 відс. заповнений продукцією російських видавництв. Найбільші наклади творів навіть найпопулярніших українських письменників, як от Оксана Забужко та Юрій Андрухович, не перевищують 15 тис. примірників – в той час, як у 45-мільйонній Україні реальний наклад може досягати 400-500 тис. примірників. Режим „реґіоналів" діє так, аби український письменник не зміг виживати зі свого таланту і втрачав охоту до творчости. Засилля російської мови на телебаченні України і в засобах масової інформації – це стіна, через котру не може пробитися пропаґанда навіть найуспішніших творів українських авторів.

Далі буде ще гірше. Не встиг з'явитися антиукраїнський закон „Про засади державної мовної політики", як Податкова адміністрація і Міністерство фінансів України виступили з проєктом цілковитого скасування податкових пільг для української книжки. Ясна річ, це унеможливить будь-які інвестиції в українське книговидання.

Ось ще один факт: у 1991 році в Україні діяло майже 3,500 книгарень, тепер їх залишилося менше, ніж 500. І всі вони завалені російськомовною літературою. Щоб повернутися на рівень 1991 року, треба було б протягом 10 років щодня відкривати по одній книгарні.

Як бачимо, мову слід вести не просто про економічну проблему в галузі книговидання, а про цілеспрямовану і далекосяжну ідеологічну диверсію проти України. Бо нема жодного сумніву, що за такою ганебною політикою української державної верхівки стоїть Росія Володимира Путіна, Росія великодержавного шовінізму, який має кількастолітній досвід нищення України зброєю імперських ідей та імперського слова.

„Слово, чому ти не твердая криця, що серед бою так ясно іскриться? Чом ти не гострий, безжалісний меч, той, що здійма вражі голови з плеч?", – ці слова Лесі Українки сьогодні звучать пекучим докором для всього українства і невідступним нагадуванням усім нам про те, що потенціял нашого рідного слова незрівнянно більший, ніж груба мовна сутність російської завойовницької імперії, бо наше слово навічно пов'язане зі справедливою, з праведною боротьбою за життя і свободу. Тому воно переможе.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Рома Гадзевич
Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800 **E-mail:** svoboda@svoboda-news.com
Fax (973) 644-9510 **Website**: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:
Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата: $65.00 на рік, $40.00 на півроку.
Для членів УНСоюзу – $55.00 на рік, $35.00 на півроку.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"		
Адміністрація	Володимир Гончарик	☎ (973) 292-9800 x 3041 **E-mail**: admin@svoboda-news.com
Оголошення	Володимир Гончарик	☎ (973) 292-9800 x 3040 **Fax** (973) 644-9510 **E-mail** adukr@optonline.net
Передплата	Марійка Пенджола	☎ (973) 292-9800 x 3042 **E-mail** subscription@svoboda-news.com

ІСТОРІЯ

Наукова подорож Тараса Шевченка на Ковельське Полісся

Володимир Рожко

21 вересня 1846 року Тарас Шевченко отримав доручення київського генерал-губернатора Дмитра Бібікова, якому була підпорядкована Тимчасова комісія для розгляду давніх актів, виїхати до Київської, Подільської і Волинської губерній для збору народних переказів, пісень, історичного значення документів, огляду й замалювання стародавніх могил, пам'яток архітектури та іншого.

На Волині до поета приєднався один з засновників Тимчасової комісії проф. Микола Іванишев, автор монументальної праці „Життя князя Андрія Михайловича Курбського в Литві і на Волині", який згідно з дорученням того ж генерал-губернатора мав віднайти могилу московського втікача з часів царя Івана Грозного князя Андрія Курбського. Т. Шевченко мав замалювати місця, пов'язані з ім'ям цього князя в тогочасному Ковельському повіті, зокрема в селах Вербка і Секунь.

Церква св. Трійці в селі Вербка на малюнку Тараса Шевченка.

Село Вербка розташоване за чотири кілометри на північ від Ковеля, на лівому березі річки Турії, за якою на острівці серед заплавів був монастир св. Трійці. Цей монастир дуже припав до душі князя-втікача і він щедро обдаровував його землею і грішми. За життя князя ігуменом обителі був його духівник о. Олександер. В своєму заповіті князь наказав поховати його в ногах о. Олександра під монастирським храмом. Заповіт князя було здійснено, але 1848 року труну з тілом вийняли з склепу і поховали поруч церкви.

Сам монастир був ліквідований царською владою в кінці XVIII ст., його ж храм залишався парафіяльним і притягав до себе чудотворною іконою св. Миколая, подарованою князем Андрієм Курбським. Тисячі прочан щороку 22 травня стікались сюди з усього північно-західнього Полісся. Ікона в часі потемніла, а фарба, якою були намальовані руки угодника, обсипалась. Ікона потребувала реставрації.

Настоятелем храму був на час прибуття членів Археографічної комісії М. Іванишева і Т. Шевченка о. Єлевферій Вартминський, випускник Волинської духовної семінарії, а дияконом – Костянтин Статкевич, вихованець духовного училища в Дермані.

Найправдоподібніше, вони першими у Вербці зустріли гостей в своїх помешканнях. Т. Шевченко під час своїх відвідин храму оглянув острів, зробив замальовку церкви, склав два креслення церкви і склепіння, в якому знаходилась домовина князя-втікача. Одночасно Т. Шевченко відновив на чудотворному образі руки св. Миколая – став першим реставратором цієї давньої, візантійського походження святині. Цей образ належав родині князя Андрія Курбського. Пізніше образ було покрито срібновизолоченою шатою мистецького карбування, і з побудовою 1901 року нового дерев'яного храму на місці монастирського, замальованого Т. Шевченком, урочисто перенесено до нової святині.

Образ, написаний на дощці олійними фарбами, під час боїв за Ковель 1944 року, безслідно зник.

Пізніше проф. М. Іванишев помістив малюнок храму св. Трійці і креслення до своєї праці, не подавши з певних міркувань імені автора, який на той час перебував в засланні.

З Вербки шлях вчених простелився до села Секонь, історія якого теж тісно пов'язана з московським князем-втікачем.

Незадовго до прибуття в Секунь Т. Шевченка та М. Іванишева настоятелем місцевого храму св. Михайла було призначено молодого священика Іллю Мусієвича.

Дияконом в храмі був Григорій Антонович. Оглядаючи храм, Т. Шевченко звернув увагу на давні, візантійського походження образи Пресвятої Діви Марії і св. Миколая. Від часу ікона Богородиці потемніла, і на прохання настоятеля Т. Шевченко реставрував образ, домалював до нього прикраси, характерні для української жінки. Гості зібрали в місцевому маєтку документальні відомості про князя Андрія Курбського, портрет якого зберігався тут ще й в пізніші часи.

Питання про перебування Т. Шевченка на Ковельському Поліссі зали-

(Закінчення на стор. 14)

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

У Києві нарешті є вулиця Митрополита В. Липківського

Нарешті, після 20-річної тяганини, моїх численних звертань, запитів, телефонних дзвінків, статтей у засобах масової інформації, зокрема у „Свободі", вирішилося питання з перейменуванням в Києві вулиці Урицького на вулицю Митрополита Василя Липківського. Мені надіслали лист-відповідь міської державної адміністрації, в якому написано, що 26 червня у „Словнику єдиних та державних реєстрів інформаційної системи Міністерства юстиції України" стара назва вулиці була замінена на нову.

Вулиця виникла у 1880-их роках як центральна маґістраль Солом'янки і мала назву Велика, у 1909 році вулицю перейменували на Ігнатьєвську — на честь київського генерал-губернатора Олексія Ігнатьєва, а у 1926 році більшовики назвали її вулицею Урицького. голови Петроградської надзвичайної комісії. У 1941-1943 роках вулиця мала назву на честь Максима Залізняка. На жаль, у 1970-ті роки було повністю знесено історичну забудову кінця XIX-початку XX ст.

Костянтин Липківський,
Київ

І на чужині залишилась українкою

Дякую „Свободі" за розмаїття інформації, за увагу до України і світу. Щоразу, отримавши газету „Свобода", подумки дякую редакції за наполегливу працю. 18 травня прочитала цікаву статтю „Активно живе українська громада Естонії" Любові Райської-Лаур, донедавна працівниці бібліотеки ім. Тараса Шевченка в Черкасах.

Жіноча доля завела її в Естонію, де вона стала членом правління Асоціяції українських організацій в Естонії. А їх, тих організацій, у маленькій країні – понад 40. Іноді вона приїздить в Черкаси, інтернетом спілкується з працівниками обласної бібліотеки.

Усі пам'ятають енерґійну, гарну жінку, яка співала, організовувала вечори у бібліотеці та за її межами. Тепер в Естонії вона керує громадською організацією „Орфей". Сама Л. Райська-Лаур вважає своє знання естонської мови недосконалим, але іспит на громадянство склала успішно.

Лідія Пашкевич,
Черкаси

Гине український театр у Кіровограді

Завершується реконструкція обласного академічного українського музично-драматичного театру ім. Марка Кропивницького, яка триває вже не один рік. Звісно, вона не поверне приміщенню первісний вигляд і унікальну акустику, що були знищені в 1970-ті роки. А в інформаційному просторі області побутує ідея, що оновленому театрові не потрібен постійний колектив акторів та режисерів. Нова сцена нехай служить для невеликих труп, основне завдання яких – заробляти гроші, а не творити мистецтво. Чи слід віддати їм сцену оновленого театру? Якщо ж йдеться про гастролі авторитетних колективів – то це інше питання. Про них, справді, варто було б поговорити.

Але чим же не догодила місцева театральна трупа? Та тим, що вважає свій театр колискою українського професійного реалістичного театру, а себе – послідовниками корифеїв. Опоненти вважають, що в театрі були окремі яскраві таланти, вдалі вистави, але загалом рівень – не той… І з цим можна погодитися. Комуністичній владі не потрібне було справжнє катарсисне театральне мистецтво, яке виносило б на сцену біль народу. Не потрібні були й постаті відповідного маштабу та мислення. Ось їх і не було. А тих, хто піднімався вище загального сірого рівня, намагалися позбутися.

Наставником Івана Казнадія на режисерському факультеті Київського державного інституту театрального мистецтва ім. Івана Карпенка-Карого був Мар'ян Крушельницький, який і спрямував молодого талановитого режисера у середині 1950-их років до Кіровоградського музично-драматичного театру ім. Марка Кропивницького, де головним режисером тоді був Заслужений артист Михайло Донець. Він безпосередньо працював з Панасом Саксаганським, Миколою Садовським, замінив на цій посаді ще одного сподвижника засновників українського театру Григорія Воловика.

І. Казнадій був послідовником корифеїв, творив реалістичний театр, який хвилював глядача і гостротою поставлених проблем, і високою художністю. Це було важко, навіть небезпечно. Його кілька разів відстороняли від роботи у театрі, деякі вистави безпідставно вилучалися з репертуару.

Останнє десятиліття театру минуло під керівництвом Заслуженого діяча мистецтв Михайло Лляшенка. Цей непересічний режисер приніс в театр свою, співзвучну корифеям, стилістику. Практично всі прем'єри його вистав ставали подією в культурному житті міста. Саме М. Лляшенкові довелося виводити театр з кризи 1990-их років.

М. Лляшенко – людина мистецтва, а не наживи, його знає і шанує професійна театральна Україна, і він, будучи мистцем, не вміє і не хоче прогинатися перед начальством. Йому багато вдалося зробити. Але влада примусила його піти з театру. Формальні причіпки – прероґатива примітивізму.

Звісно, для того, аби театр був послідовником корифеїв, потрібна велика праця. І не лише акторів та режисерів. Треба залучати таланти, створювати їм відповідні умови, дбати про молоду зміну, леліяти і берегти надбання, а не руйнувати їх, як це було зроблено. І тим більше – не відмовлятися від спадку минулого.

Світлана Орел,
Кіровоград

Депутати грошей не жертвували

В газеті „Волинь-Нова" 7 липня була опублікована стаття журналіста, письменника, голови Волинського Братства Андрія Бондарчука „Мертвії бо сраму не імуть". Цей заголовок – слова з виступу київського князя Святослава Завойовника до свого війська в 970 році перед вирішальною битвою з візантійською армадою.

Тепер головний проєкт Волинського Братства – це гідне перепоховання братчиків, світочів Волині – шляхтича, поета Северина Наливайка, князя Юрія Пузини, матері Івана Мазепи та багатьох інших. Місцем їхнього спочинку було підземелля братської Хрестовоздвиженської церкви в Луцьку, яке „совєти" засипали будівельним сміттям. Братчики очистили підземелля церкви від сміття та упорядковують його, щоб в ньому гідно перепоховати їхніх славних попередників.

Для обкладання крипти, а спеціяльно для її відводнення, потрібно значних грошей, яких Братство не має. Тому А. Бондарчук звернувся до депутатів міських і обласних рад. Перший його виступ відбувся на сесії Луцької міської ради. На реєстраційному столі стояла братська карнавка для пожертв, хрест та запалена свічка.

Після його виступу та закінчення сесії при свідках була відчинена карнавка... Виявилось, що лише два депутати зробили дещо більші пожертви – 200 і 100 грн. Решта 48 депутатів „збагатили" касу Братства аж на 86 грн.

А. Бондарчук виступив на сесії обласної ради, де засідає багатша і численніша публіка. При перевірці братської карнавки виявилось, що 100 „народних обранців" обласної ради пожертвували аж 98 грн. Як стверджує сам А. Бондарчук, йому „стало сумно і соромно, адже – це свідчення байдужости до нашої історії, пошанування пам'яті наших предків".

В Луцьку саме було віче на захист української мови. А. Бондарчук на цьому вічі згадав про проєкт перепоховання братчиків. Учасники віча зібрали на цю ціль 1,766 грн. Голова братства А. Боднарчук запитує: „Хто багатший – забезпечені особи при владі чи прості громадяни?".

Заклик А. Бондарчука був опублікований в „Америці" 30 червня та в „Свободі" 27 липня. Від часу цих публікацій надійшло аж дві пожертви – 20 і 50 дол. Мені теж стає соромно, що ми не наслідуємо учасників луцького віча.

Ще можна зробити звільнені від податків пожертви на гідне перепоховання останків історичних постатей Волині, виставляючи чеки на St. Andrew's Society, Inc. і висилаючи їх на адресу: 1024 Yorkshire Drive, Los Altos, CA 94024.

Михайло Герець,
Ратерфорд, Ню-Джерзі

Заборонили встановлення пам'ятника Василеві Тютюнникові

Депутати містечка Хорол офіційно відмовили у встановленні монумента командувачеві Дієвої армії Української Народної Республіки Василеві Тютюнникові. Пропозиція вшанувати видатного хорольця надійшла від представників благодійної ініціятиви „Героїка", яка запропонувала спорудити пам'ятник власним коштом. Його мав створити відомий український скульптор Ігор Гречаник, твори якого представлені в постійних колекціях престижних европейських ґалерій.

Рішення депутатів було неочікуваним. Далеко не найзаможніше містечко, яке явно не потерпає від нашестя туристів, відмовилося прийняти в дар пам'ятник видатному землякові.

Свою позицію міська влада арґументувала так: „Вихідцями з міста є значна кількість визначних історичних постатей, які також заслуговують на увічнення пам'яті". Однак, депутати не зазначили, хто саме входить до числа „визначних історичних постатей Хорола" і яким чином вшанування В. Тютюнника перешкоджає вшануванню інших видатних земляків.

Олена Подобєд-Франківська,
Київ

У жовтні відбудеться Всенародна проща до Риму

З нагоди благословення відновленого собору св. Софії в Римі 13-15 жовтня відбудеться Всенародна проща, яку очолить Патріярх Української Греко-Католицької Церкви Святослав (Шевчук). Частина заходів відбудеться у Ватикані за участю Святішого отця Венедикта XVI.

Паломництво до Вічного міста є ініціятивою Синоду єпископів УГКЦ.

В перший день прощі відбудеться Вечірня та благословення собору св. Софії, вранці наступного дня буде відслужено Архиєрейську Літургію, а увечорі – концерт української сакральної музики в аулі Павла VI на честь Папи Венедикта XVI під керівництвом відомого українського композитора Мирослава Скорика.

Для організації прощі створено інформаційний веб-сайт: http://santa-sofia.org), де можна ознайомитись з програмою прощі та отримати акредитацію для журналістів.

Прес-служба оргкомітету

Тема Голодомору приходить у шкільні програми Канади

Галина Клід

Серед канадських учителів помітна все більша зацікавленість темою Голодомору в Україні як однією з тих тем, котрі допомагають виховувати дітей відповідальними громадянами суспільства, а в ширшому значенні – громадянами світу. Свідченням цього були переповнені залі, де виступала Валентина Курилів з презентаціями про Голодомор 1932-1933 років під час засідань 86-ої річної конференції Асоціяції об'єднань вчителів Едмонтону та околиць.

Конференція відбулася 2 березня у Конференційному центрі ім. Шо.

Виступи В. Курилів на двох сесіях конференції були ініціятивою Едмонтонської Шкільної Ради католицьких шкіл (ЕШРКШ), зокрема заступника суперінтенданта Ради Бориса Радя.

Вже кілька років В. Курилів співпрацює з Методичним центром української мови при Канадському інституті українських студій Альбертського університету. Вона є головою Комітету навчання про Голодомор при Конґресі Українців Канади, а також входить до складу Альбертського відділення цього комітету.

Валентина Курилів розповідає про Голодомор 1932–1933 років в Україні.

В. Курилів підготувала комплект матеріялів для використання у канадських школах. Це документи про загальне історичне тло, поради щодо плянів навчання, наочні матеріяли, учнівський зошит, бібліографія та список ресурсів в Інтернеті тощо. Вже чотири роки цей комплект ефективно вживається при презентаціях про Голодомор серед учителів шкіл та всіх зацікавлених осіб по різних провінціях Канади.

Під час підготування матеріялів для сесій конференції передбачалося, що прийде зо 30, найбільше – 50 осіб, але дійсність перевищила всі сподівання: у залях не було голці де впасти.

За словами д-ра Віталія Шияна, діючого кородинатора Методичного центру, учасники були вражені обсягом та автентичністю поданих доповідачкою матеріялів, зокрема особистими прикладами з пережитого матір'ю В. Курилів.

У другій сесії виступив також Джон Тидсвел, консультант з соціяльних наук Шкільної Ради католицьких шкіл, який пояснив, у рамках яких конкретних державних вимог, затверджених Міністерством освіти Альберти, можна викладати тему Голодомору у старших клясах.

Учасники конференції були вдячні за цікаві та інформативні сесії та за роздаткові матеріяли, які вони могли використати на своїх навчальних годинах. Тема Голодомору як предмету курсу з соціяльних наук за допомогою існуючих документів, свідчень потерпілих та очевидців, фото- та відео-матеріялів допомагає учням простежити, як, з одного боку, влада в руках окремих людей перетворюється на знаряддя зловживання та злочинів проти людства, а з другого боку – як бездіяльність чи навмисне перекручування дійсности очевидців чи спостерігачів цього зла призводить до знищення демократичних засад суспільства та геноциду того чи іншого народу.

Учні також мають змогу глибше проаналізувати історичні, соціяльні, політичні та економічні чинники, які були тлом для Голодомору. Вивчаючи тему Голодомору в Україні та порівнюючи Голодомор до інших геноцидів, учні можуть зробити оцінку ролі та відповідальности окремої людини, організацій, урядів та інших держав світу. Обговорення теми Голодомору на тлі віковічних прагнень народу України до національного та державного самовизначення допомагає учням виробити чіткішу уяву про важливість плюралізму в політиці, культурі та людських цінностях. Через вивчення теми Голодомору учні усвідомлюють важливість демократичних засад та цінностей суспільства, які потрібно продовжувати плекати й оберігати, щоб не дозволити повторення таких або подібних трагедій у світі.

Едмонтон,
Альберта

Трагедія села Малин – історії гіркий урок

Євген Цимбалюк

12 липня до села Малин Рівненської области з Чехії приїхали діти, онуки, родичі тих, хто мешкав тут раніше. Вони прийшли до місця вічного спочинку українців та чехів, які проживали разом на волинській землі. 13 липня 1943 року гітлерівці спалили живцем в селі понад 650 чехів і майже 200 українців.

Німці помстилися за червоних партизанів, провідник яких Сидір Ковпак, котрий проходив неподалік села рейдом, захопив понад 200 комплектів білизни, а у млині забрав 50 центнерів борошна, змеленого для вермахту, на сироварні – 10 центнерів сиру. Німці вирішили покарати село.

Чехи переселилися до Малина у 1860 році і поділили село на дві частини — чеську та українську. Ніколи між українцями та чехами не виникало непорозумінь, взаємини часто переростали в родинні.

У день трагедії німці оточили село, почали зганяти люд до церкви, до школи, деяких позачиняли в клунях, відтак усе облили бензиною і підпалили. Вони спалили майже всіх жителів села, серед яких було 123 дитини. Лише декільком вдалося врятуватися. У тому числі Наталії Ващук, яка була єдиним безпосереднім свідком тих подій.

Н. Ващук 13 липня разом з іншими сільськими дітьми пасла корів. Вона роповідала: „Коли почули стрілянину, вирішили гнати худобу додому. Мою маму врятувало те, що вона заховалася у бур'янах. Нас же погнали до великого чеського села. Зачинили. Несподівано запахло димом. Усі зрозуміли, що хлів підпалили. Я опинилася у жолобі, а він цементовий – це мене врятувало. Моя подружка Надя Холод вирвалася з палаючого хліва, але потім її знайшли у дворі мертвою з проколотими багнетом грудьми. Я поповзла по жолобу, через залізні клітки для кролів. Він мав вихід назовні. Це мене і врятувало. Наступного дня мене до тями повернув дощ. Тіло пашіло від опіків, але помаленьку від дощу почала приходити до тями".

Іван Вайнер, один із небагатьох свідків тих подій, розповів, що з лісу на допомогу йшла нечисленна група вояків Української Повстанської Армії, але німці їх усіх постріляли. З його родини 25 осіб загинуло.

Панахида-реквієм у Малині відбувається вже понад 40 років поспіль.

Цього року Генеральний консул Республіки Чехія у Львові Девід Павліта, виступаючи, подякував жителям Малина, котрі протягом віків бережуть пам'ять про загиблих чехів і українців.

Постійний організатор поїздок чехів в Україну Алла Фінкоусова зазначила, що кожен приїзд у Малин – це свого роду батьківська заповідь, яка виконуватиметься, доки про минувшину родовідно передаватиметься пам'ять.

Після поминального Молебню до пам'ятника, спорудженого у 1964 році, лягли квіти та вінки. Побували гості також на чеському цвинтарі, де недавно поставлено ще один монумент.

Меморіял у Малині – символ нетлінного вогню пам'яті.

До Києва...

(Закінчення зі стор. 1)

цесуальному кодексі Україні враховано майже всі рекомендації Ради Европи, але після ухвалення цього нового кодексу треба змінювати закон „Про прокуратуру", оскільки тут нема проґресу". Водночас Т. Яґланд висловив жаль, що в новому Кримінальному кодексі залишилися незміненими дві статті, які передбачають кримінальну відповідальність за політичні рішення. Як відомо, саме ці статті дозволили „реґіональній" владі засудити колишнього прем'єр-міністра Юлію Тимошенко до тюремного ув'язнення.

„На мою думку, цього судового процесу взагалі не повинно бути. Йдеться про чисто політичну відповідальність за підписання газової угоди з Росією. Я добре розумію, що існують різні позиції щодо наслідків цієї угоди. Але ті, що вважають договір неприйнятним, повинні виносити це питання на обговорення в парляменті, а не подавати до суду. Треба згадати про умови, за яких прем'єр Тимошенко мала підписати міжнародний документ. На неї чинився колосальний тиск. Росіяни погрожували припинити постачання газу на Захід", – підкреслив Т. Яґланд.

Він також висловив свою думку щодо недавно підписаного Президентом В. Януковичем закону „Про засади державної мовної політики": „Я чув, що в Україні зараз створено спеціяльну комісію, яка досліджує застосування цього закону. Отже, влада погодилася, що він потребує вдосконалення. Рада Европи розробила Хартію ма захист міноритарних і реґіональних мов. Цей документ дуже важливий для нас, організація захищає право кожного говорити рідною мовою. Значить, треба шукати такі рішення, які будуть задовольняти носіїв усіх мов, якими говорять у державі".

Т. Яґланд досить докладно розповів про те, як з боку Ради Европи буде організовано спостереження за парляментськими виборами в Україні, котрі відбудуться у жовтні. Місія спостерігачів від Ради Европи координуватиме свої дії з Організацією безпеки і співробітництва в Европі. Вже 19 вересня до Києва прибуде перша група, у складі якої будуть обидва доповідачі Міниторинґового комітету Парляментської асамблеї Ради Европи.

(„Тиждень.ru", „Кореспондент", „Українська правда", Радіо „Свобода")

Символ нескореного духу

Тетяна Будар

БЕРЕЖАНИ, Тернопільська область. – На вшанування 120-річчя від дня народження Патріярха Української Греко-Католицької Церкви, Кардинала Йосифа Сліпого протягом лютого-березня у краєзнавчому музеї діяла виставка сакрального мистецтва та церковної атрибутики, демонструвався фільм про Й. Сліпого.

Декаду пам'яті Патріярха Й. Сліпого провели Музей сакрального мистецтва та історії Церкви та церква Пресвятої Трійці. На базі місцевого аґротехнічного інституту відбулась конференція „Патріярх Йосиф Сліпий – символ нескореного духу", на якій виступили священики, науковці, музейники, молодь. Чимало бережанців побували також у Тернопільському історико-меморіяльному музеї політичних в'язнів та репресованих, в обласному музеї-архіві, де оглянули виставки, присвячені пам'яті Патріярха Йосифа, а також у музейному комплексі родинної садиби Патріярха у селі Заздрість.

Українські паралімпійці...

(Закінчення зі стор. 1)

Лондон передав естафету паралімпійського вогню Ріо-де-Жанейро.

Найкращими стали Наталя Прологаєва (три золотих та срібна нагорода у плаванні), Максим Веракса (три золотих та бронзова нагорода у плаванні), Євген Богодайко (дві золоті та дві срібні нагороди у плаванні), Роман Павлик (дві золоті та дві срібні нагороди у легкій атлетиці), Юрій Царук (дві золоті нагороди у легкій атлетиці), Єгор Дементьєв (дві золоті нагороди у велоспорті). Загалом серед українських паралімпіців 22 спортовці отримали золоті нагороди.

Позначилася багаторічна кропітка праця керівництва Національного паралімпійського комітету України, Українського центру з фізичної культури і спорту „Інваспорт", тренерів та лікарів.

(Прес-служба Національного комітету спорту інвалідів України)

ПАНОРАМА ЖИТТЯ В УКРАЇНІ

Оновлено лемківську експозицію в музеї

Наталя Бойко

БЕРЕЖАНИ, Тернопільська область. – Напередодні „Лемківської ватри", що відбулася 4-5 серпня в Монастириську, у Бережанському краєзнавчому музеї 2 серпня було відкрито оновлену експозицію музейної кімнати „Історія, культура і побут депортованих українців з Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Підляшшя (1944-1946 роки)".

Вступне слово виголосила директор музею Надія Голод, стрічку урочисто перерізали голова Товариства „Лемківщина" Галина Мострянська та перший заступник голови районної адміністрації Григорій Лехняк.

У кімнаті зібрана велика бібліотека про історію депортованих українців їх звичаї та обряди. Центральне місце займає проєкт пам'ятника-хреста на честь 50-річчя депортації українців з Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Підляшшя. Є багато альбомів із світлинами.

Члени Товариства „Лемківщина" на виставці. (Фото: Наталя Бойко)

Всесвітнє свято бойків в Турці

Олександер Костирко

ТУРКА, Львівська область. – Уп'яте зустріло невеличке містечко Турка 1-5 серпня Всесвітні бойківські фестини. Свято розпочалося з сиґнальних вогнів „Фестинної ватри", які запалали на найвищих вершинах Карпат – горах Пікуй, Маґура, Маківка, та урочистого відкриття, в якому взяли участь голова Львівської обласної державної адміністрації Михайло Костюк, гостя з Великобританії бойкиня Ніна Гринаш, Єпископ Дрогобицько-Самбірський Української Православної Церкви Київського патріярхату Михайло, протосинкел Самбірсько-Дрогобицької єпархії Української Греко-Католицької Церкви Григорій Комар, представники Івано-Франківська, сусідніх міст Старого Самбора, Самбора, Дрогобича, Закарпатської области, гостей з-за кордону.

Символ фестин в Турці.

Зі сцени, що розмістилась на майдані Тараса Шевченка, всі дні звучали народні та популярні українські пісні у виконанні художніх колективів реґіону. Виступили хорова капеля „Карпати", народний фолкльорний гурт дримбалів „Бойківські коломийки" з села Бітля, який виконав унікальний бойківський танець „На бочці", ансамбль танцю „Верховина" з Дрогобицького народного дому ім. Івана Франка та ще багато різних виконавців.

Поряд з сценою було розміщено кілька рядів з виставками. Народні майстри вчили вишивання, виготовлення трембіт, ляльок, гончарства, ковальства.

Подібні заходи відбувалися в селах поблизу Турки.

Закриття фестин відбулося за містечком, на Співочому полі з великою сценою. Виступили найкращі колективи. А вже увечорі була запалена ватра, яка стала символом закриття фестин.

Завдяки святові місто виглядало гарненьким, з свіжим асфальтним покриттям вулиць, відремонтованими фасадами будівель. На таке оновлення обласна адмінстрація виділила 5 млн. грн., а Кабінет міністрів – 9 млн. грн.

Молоді бойкині на святі.

Концерт на співочому полі під час Всесвітніх бойківських фестинів. (Фото: Олександер Костирко)

В усьому світі відзначили свято України

РЕНТОН, Вашінґтон

Володимир Мигович

На свято українці штату зібрались 25 серпня в місті Рентон, у кедровому парку на березі річки. Ділились враженнями про події в Україні, говорили про майбутнє української громади.

Організатором відзначення знаменної дати стала Асоціяція українців штату Вашінґтон, нещодавно створена на базі українсько-американського клюбу. Президентом Асоціяції став підприємець, представник „четвертої хвилі" Петро Драгомирецький. Він і його дружина Валентина – відомі люди серед тутешнього українства. Вони невтомно виступають надхненниками та ініціяторами громадських заходів, часто жертвують на них власні гроші.

Українську громаду з нагоди свята привітав представник міської ради Рентона Ґреґ Тейлор. Після цього на сцені „Carco Theatre" аматори порадували присутніх виставою „Маруся Чурай " за одноіменним віршованим твором Ліни Костенко на тему козацької доби.

Урочисту частину свята змінили спортивні змагання, ігри та конкурси на повітрі.

Джерелом веселощів стало караоке: люди ставали в чергу, щоб особисто виконати свою улюблену пісню українського автора під записаний музичний супровід. Тож чи не найбільше цього дня Україна була присутня на святі саме в піснях.

Сцена з вистави „Маруся Чурай" на святі в околиці Сієтл. (Фото: Володимир Мигович)

НЮ-ГЕЙВЕН, Конектикат

Марія Антонишин, Володимир Думальський

Кожного року українська громада міста та його околиць урочисто відзначає День Незалежности України підняттям синьо-жовтого прапора на центральній площі. Цю чудову традицію започаткували вперше в Америці саме у Ню-Гейвені парафіяни Української католицької церкви св. Архангела Михаїла 57 років тому. Святкування відбувалось 22 січня, а від 1991 року – 24 серпня.

У день 21-ої річниці відновлення незалежности відбулося віче української громади. Біля ратуші міста разом з американським прапором замайорів Державний прапор України.

Деонізія Брочинська зачитала проклямацію від посадника міста Джона Де Стефано, котрий побажав вільній Україні і миролюбному українському народові плідних успіхів у побудові демократичної і процвітаючої держави.

Ганна Боровик чуттєво та надхненно продеклямувала вірш „Вільна Україна". Відтак учасники віча та його організатор – парох церкви св. Архангела Михаїла о. Юрій Годенчук заспівали Державний гимн України. Усіх об'єднувала нездоланна віра в Україну, глибока надія на мудрість українського народу та безмежна любов до української землі.

Учасники свята в Ню-Гейвені, Конектикат.

ЧИКАҐО

Лука Костелина

25-26 серпня Ілинойський відділ Українського Конґресового Комітету Америки (УККА) організував традиційну літню імпрезу „Українські дні". Вже кілька років під час „Українських днів" відзначають річниці відновлення державної Незалежности України 24 серпня 1991 року. Свято відвідують тисячі людей, зокрема багато неукраїнців.

Достойности святові надавали національний прапор України поруч з прапором США, виконання національних гимнів – американського та українського, присутність українсько-американських ветеранів, численного духовенства, представників молодіжних і громадських організацій, зокрема польської громади, уряду міста Чикаґо.

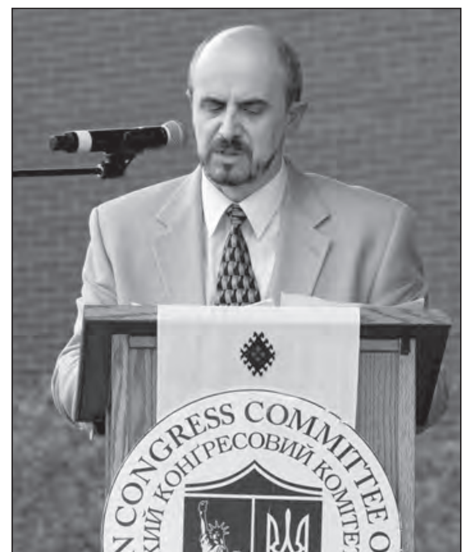
Протягом усієї програми йшов дощ, але це не зашкодило святові. Свято відкрив заступник голови Відділу УККА Павло Бандрівський, який був також ведучим програми. Молитву провів Владика Даниїл, а офіційне відкриття проголосив голова Відділу УККА д-р Олесь Стрільчук.

З вітаннями виступили тимчасово виконуючий обов'язки Генерального консула України в Чикаґо Сергій Коледов, як також представники міського уряду.

З нагоди 100-річчя Пласту провід Відділу УККА відзначив чикаґську станицю Пласту нагородою, яка була передана на руки пластового діяча Романа Завадовича мол.

У розважальній частині свята брали участь духова оркестра „Беркут" (художній керівник Богдан Скавінський) та брати Степан і Ярослав Ворожбити.

Доповідь англійською мовою виголосив П. Бандрівський, а українською мовою – професор Ілинойського університету д-р Володимир Чумаченко. Вони висловили занепокоєння невідрадним станом справ в Україні, до якого довела країну її сучасна влада на чолі з Віктором Януковичем, який навіть на відкритті монументу Незалежности в Харкові говорив російською мовою.

На святі в Чикаґо промовляє проф. Володимир Чумаченко.

ТЕЛЬ-АВІВ, Ізраїль

Світлана Глаз

В готелі „Дан панорама" 27 серпня відбулося урочисте прийняття з нагоди Дня Незалежности України, яке організувало Посольство України в державі Ізраїль. На вечорі були присутні українці, що постійно живуть в Ізраїлі, члени ізраїльського уряду, представники дипломатичних місій, єврейських релігійних кіл, духовенство, журналісти, військові.

В Тель-Авіві танцюють українські дівчата.

З вітаннями до присутніх звернулися Посол України Генадій Надоленко та міністер туризму Ізраїлю Стас Місежников. Були виконані гимни України та Ізраїлю (виконавці Світлана та Михайло Бендикови). Г. Надоленко вручив нагороду Міністерства закордонних справ України колишньому киянинові, авторові слів пісні „Кохана" д-рові Ігореві Барахові з нагоди дня народження та за вагомий внесок у розвиток культурних взаємин двох країн.

Перед учасниками вечора виступили ізраїльські та українські артисти, зокрема танцювальний ансамбль з України.

Присутніх пригощали тортом з зображенням українського прапора, який за традицією розрізали Посол Г. Надоленко та голова товариства „Українці в Ізраїлі" Світлана Глаз.

Святковий торт розрізують Посол України Генадій Надоленко та голова Товариства „Українці в Ізраїлі" Світлана Глаз. (Фото: Андрій Глаз-Шая)

В усьому світі відзначили свято України

НИЖНІЙ НОВГОРОД, Росія

Денис Чернієнко

29 серпня в Генеральному консульстві України в Нижньому Новгороді відбулась урочистість з нагоди 21-ої річниці Незалежности України. Генеральний консул Ігор Мельничук запросив активістів української громади на зустріч з членом президії Української Всесвітньої Координаційної Ради, директором Уфимської філії Московського державного гуманітарного університету ім. Михайла Шолохова Василем Бабенком та професором цього навчального закладу, членом правління Товариства української культури Удмуртської Республіки „Громада" в Іжевську Денисом Чернієнком.

В. Бабенко розповів про діяльність Республіканського національно-культурного центру українців Башкортостану „Кобзар", який має понад 20-річну історію, про сучасний стан і проблеми українського руху в Росії. В. Бабенко відкрив виставку творів українських художників Башкортостану „Ненька наша – Україна, батько наш – Башкортостан", а також фотовиставку „Українці Башкортостану: зв'язок часів та поколінь". Виставки діятимуть в консульстві до кінця жовтня.

Д. Чернієнко розповів про діяльність Міжреґіональної громадської організації „Наукове товариство українців ім. Тараса Шевченка", що об'єднує понад 20 учених з російських міст Уфи, Іжевська, Саратова, Краснодару, Москви, Сурґута, Владивостоку та інших. Товариству вдалося налагодити зв'язки з науководослідними і освітніми установами Києва, Львова, Полтави, Ніжина.

За підсумками зустрічі заплановано створення єдиного координаційного культурно-просвітницького центру для українців Приволзького Федерального округу, підготування довідника „Українці Поволжя та Приуралля", проведення семінару для вчителів українських недільних шкіл округу. Гостей пригощали традиційними башкирськими стравами.

БЕРЕЖАНИ, Тернопільська область

Тетяна Будар

Святкування Дня Незалежности в місті розпочалося на центральній площі Молебнем за Україну, який провели священики кількох конфесій. У цей день відзначали також День міста.

У краєзнавчому музеї було відкрито експозицію клюбу вишивальниць „Бережаночка", в музеї Богдана Лепкого – книжкову виставку, відбулися свято квітів, спортивні заходи, конкурси дитячого малюнка на асфальті і юних художників, а біля старовинного замку – урочистість „Моя ти земле рідна, Україно" і концертна програма за участю Народного артиста України Степана Ґіґи та аматорських колективів.

Наймолодші учасниці свята в Бережанах. (Фото: Тетяна Будар)

ІРОНДЕКВОЙТ, Ню-Йорк

Галина Лісова

26 серпня на майдані Ратуші в Ірондеквойті, біля пам'ятника 100-ліття Українського поселення Великого Рочестера, зібрались представники української громади. Всі були святково вбрані, з піднесеним настроєм, як велика родина, яку об'єднує любов до України.

Ведучою була Олена Ділай, професор математики в Монро-комюніті-коледжі. Урочиста програма розпочалася з привітання від Об'єднання українсько-американських організацій Рочестеру, Рочестерської української групи і Відділу Українського Конґресового Комітету Америки.

Зазвучала фанфара „За Україну". Прапори внесли Ігор Гошовський – ветеран американської армії та Ярослав Андрушко – ветеран українського війська. Молитву за Україну англійською та українською мовами виголосив митрофорний протоєрей о. Пилип Виняр, парох Української католицької церкви св. Йосафата, у супроводі о. Богдана Гедза і пароха Української католицької церкви Богоявління о. Романа Сидоровича.

У виконанні ансамблю бандуристів з Торонто „Канадські капеляни" прозвучала молитва „Отче наш", підхоплена авдиторією.

Член Ради директорів Української Федеральної Кредитної Спілки Тамара Денисенко представила привіти і проклямації, надіслані з нагоди свята. Першою промовляла посадник Ірондеквойта Мері Джойс д'Аурізіо, яка проголосила святом день звелічення Незалежности України. М.-Д. Д'Аурізіо разом з чоловіком Френком є почесними членами комітету „Ірондеквойт-Полтава – міста-побратими".

Наступною виступила конґресвумен Луїз Слотер, яка згадала справи Юлії Тимошенко, Юрія Луценка та інших незаконно засуджених тепер в Україні, висловивши сподівання, що справедливість візьме верх в українських політичних колах. Сама Л. Слотер неодноразово бувала в Україні, підримуючи її на шляху демократизації і незалежности.

Українська громада околиці Рочестеру на відзначенні 21-ої річниці Незалежности України. (Фото: Андрій Трач)

Привітання від конґресвумен Анн-Марі Буеркель зачитала її представник Дебі Еслі. Привітання Меґі Брукс, виконавчого секретаря області Монро, зачитав її представниця Даніель ДеЛос.

Радник штату Ню-Йорк Джозеф Морелі звернувся до присутніх з словами вдячности, що українці є неоцінимим внеском у культуру і економіку Америки. Він підкреслив, що свято, яке відзначається щороку українцями, є національним святом, і відзначати його необхідно всім разом.

Надіслав свої привітання сенатор штату Ню-Йорк Джозеф Робак, який відзначив позитивні наслідки програми взаємовідвідувань „Відкритий світ" і підкреслив, що політика через такі програми стає більш прозорою і результативною.

Були зачитані письмові привітання від сенаторів штату Ню-Йорк Майкла Ф. Ноззоліо та Джеймса С. Алесі.

На свято завітали законодавці округи Монро Тед О'Браєн та Стефані Елдерслі, суддя Ірондеквойту Джо Валентіно та інші.

Слово було надане представниці української громади, голові Рочестерської Української групи д-рові Христині Гошовській, яка відзначила здобутки України за роки незалежности, а також висловила занепокоєння справами Ю. Тимошенко, „двомовности" в Україні та вільної преси.

Після офіційної частини відбувся концерт, який почала солістка Юля Павлюк піснею „Мова єднання" на слова і музику Олега Самойлюка.

Святкове слово від д-ра Наталії Шульги прочитала Марійка Чепіль, а Оленка Ділай прочитала „Молитву до мови" Катерини Мотрич.

Завершилося свято виступом капелі бандуристів „Канадські капеляни". На закінчення, разом з усіма учасниками свята (понад 350 осіб) бандуристи заспівали „Боже Великий, Єдиний".

Свято спонзорували Українська федеральна кредитна спілка та Товариство „Самопоміч".

СОМЕРСЕТ, Ню-Джерзі

24 серпня мешканці „Українського села" вийшли на площу селища у вишиванках, щоб узяти участь в піднесенні на щоглі Державного прапора України, яке доконала голова управи Оксана Лобачевська. Усі заспівали при цьому Гимн України. (Фото: Левко Хмельковський)

Незабутня Олімпіяда Ді-Пі

Микола Касіян

Навесні 1948 року постала на терені Міжнародного Комітету Політичних Втікачів (ІНКОПФ) спортова секція. Ярослав Рак, як член цієї секції, запропонував влаштувати, в рік світової XIV Олімпіяди, спортові ігри тих народів, що силою воєнних обставин опинилися на вигнанні в Німеччині. І провести їх не як конкуренційну імпрезу для цього великого свята братерства, але як доказ нашого розуміння і солідарности з цією великою ідеєю всіх тих, котрі в умовах повоєнного забріханого світу не мали змоги стати в Лондоні поруч інших державних народів. Ці змагання мали бути ще одним доказом стійкости і політичної зрілости вигнаних з батьківщини членів поневолених націй, доказом їхньої моральної і фізичної вартости.

Тим часом на овиді з'явилися грізні перешкоди. ІРО (Міжнародна допомогова організація) почало зменшувати харчові пайки, відбулася валютна реформа, а обіцянки ІРО дати змагунам харчову допомогу та безплатно залізничі квитки не здійснилися. За таких обставин представники багатьох національностей стали вагатися щодо участи в іграх, бо не могли самостійно розв'язати фінансові проблеми. Не мала потрібних засобів і Рада з фізичної культури. Однак, вона змогла активізувати усіх прихильників та симпатиків і зорганізувати почесний Протекторат центральних українських установ, до якого ввійшли посол Василь Мудрий – голова Протекторату, Роман Смук – директор бюра З'єднаного Українського Допомогового Комітету, інж. Юліян Павликовський – президент Унії української кооперації на еміґрації, та др. Ярослав Воєвідка – голова Українського Червоного Хреста.

З допомогою вище згаданих установ, як також Союзу Українців Великої Британії і таборових комітетів у Міттенвальді та Реґензбурзі, Раді з фізичної культури пощастило скласти плян фінансування участи української збірної, цим самим ідея ігор дістала основу і для моральної підтримки. Відважна постава українців підбадьорила інші національности і врешті вирішила долю ігор.

Рада з фізичної культури, яку очолював невтомний Іван Красник, покликала під ту пору найкращих спортсменів, які представили низку видів спорту: футбол, баскетбол, волейбол, легку атлетику і бокс. Учасниками Олімпіяди були українці, поляки, югослави, мадяри, литовці, латиші й естонці.

29 червня 1948 року в таборі Міттенвальду представник ІРО відкрив ігри, а український представник Спортового Відділу Американської військової адміністрації Я. Рак закликав учасників змагатися в дусі великої олімпійської ідеї Барона да Кубертена. Почався турнір з волейболу. Технічно він не стояв на найвищому рівні, однак, амбіція і воля перемогли, принісши нам першу олімпійську перемогу над Латвією і Польщею. Змагунами цієї команди були Михайло Левицький, Микола Гнатів, Тарас Ступницький, Євген Обухівський, Михайло Барановський, Лев Вербицький і провідник команди Омелян Бучацький.

Згодом в Авґзбурзі відбувалися змагання за першість в баскетболі, організатором яких були литовці. Україна виступила в цих іграх у складі (на жаль, не всі імена спортовців вдалося встановити): Шостак, Трухлий, Орест Гладкий, О. Бучацький і Микитин, а на зміну приходять їм молоді „орлики" Володимир Павлюк та Ігор Білинський та ще молодший Плюйко з „Прометея". В обороні вправно стояли Євген Кульчицький та Володимир Роговський. На жаль, Україна зайняла останнє місце. Перше місце – Литва (6 точок), друге – Латвія (4 точки); третє – Естонія (2 точки); Україна – 0 точок.

Тим часом в Лондоні почалася Олімпіяда, з приводу якої Рада з фізичної культури надіслала до Олімпійського комітету привітання, на яке отримали таку теплу і підбадьорюючу відповідь.

Легкоатлетичні змагання відбулися на монументальному стадіоні в Нюрнберзі, прикрашеному прапорами всіх народів, що брали участь в Олімпіяді Ді-Пі. Організація, яка виступала під егідою Спортового Відділу Американської військової адміністрації, належала, власне кажучи, українцям, конкретно Миронові Процінському, який поставив її на справжній міжнародний рівень. Упорядники на стадіоні були активні члени Спілки Української Молоді з табору „Конґрес" коло Нюрнберґу. Провідниками українських атлетів були Іван Варцаба, Тарас Чмола і Михайло Строкон. Серед чоловіків змагалися: Роман Микитович, Ігор Купчинський, Роман Бойко, Євген Петрівський, Євген Обухівський, Богдан Бойко, Є. Павловський, Т. Чмола. Головною точкою змагань є завжди біг 4х100 – він засвідчує не тільки клясу окремих змагунів, але рівень, жертвенність і вартість всієї дружини. Перемогу в цьому змаганні здобула четвірка українських атлетів: Р. Микитович, І. Купчинський, Р. Бойко і Є. Петрівський.

Серед жінок найкращими під ту пору були три Ірини: Ірина Варцаба-Кобзяр, Ірина Дубас-Барнич, і Ірина Ліщинська та Наталка Нижанківська-Войновська („Матка"). У всіх змаганнях наші жінки все були близькі до перемоги.

Тепер – про боксерські змагання у Вірцбурґу. Всіх боксерів було 15, з них семеро українців, які у своєму однаковому одягу виглядали дуже добре, особливо – двометровий Хома. У складі боксерської ланки змагалися: Хома, Семенюк, Барчук, Шиб, Деревницький, Володимир Кіт, Зварич. Провідником ланки був Зенон Осінчук. Змагання відбулися протягом одного вечора. Не було боротьби у тяжкій вазі, середній, „когута" й „мухи", тому Хома, Барчук і Зварич не змагалися. Довелося ще звести словесний бій в обороні їх перших місць і медалів (латвійці вважали, що без боротьби нема медалів). Вирішив голос німецького судді: боротьба починається на вазі, коли немає противника, це не вина змагуна, і йому належиться перше місце.

27 червня футбольна команда „Україна" почала свій переможний шлях в Ляндсгуті грою проти „Югославії" з вислідом 5:1. В цьому турнірі учасниками були команди „Україна", „Польща", „Югославія", „Мадярщина", і „Литва". Висліди змагань такі: „Україна" – „Мадярщина" – 5:1; „Україна" – „Польща" – 1:1; „Україна" – „Литва" – 4:4.

У цьому турнірі три репрезентації – Литви, Польщі і України – осягнули однакові висліди. Тому провід змагань ухвалив превести вирішальний турнір між цими трьома дружинами 12, 13 і 14 листопада в Мюнхені. Отож 13 листопада змагалися „Україна" – „Польща" (5:1) а 14 листопада – „Україна"-„Литва" (5:1)! Нікому з наших противників не було кривди – всі дістали рівну „нагороду". Ці останні змагання „Україна" грала в складі: Микола Касіян, Станіслав Ходань, Любомир Стасюк, Богдан Кутний, Іван Медведчук, Степан Лютак, Богдан Савка, Володимир Гарасим, Володимир Кобзяр, Володимир Закалужний і Ростислав Маркевич.

Так закінчилася Олімпіяда Ді-Пі. Треба було чимало поту, не обійшлося й без сліз менш успішних змагунок, також багато витраченого чорнила чи друкарської фарби, виговорилося „великих слів велику силу", пішло на втілення ідеї багато грошей, але кінець був успішний. Не хочу на закінчення вдаватися до патосу, але українські спортсмени, як і українські спортові діячі, що брали активну участь в Олімпіяді Ді-Пі, Спортових Іграх Міжнародного Комітету Політичних Втікачів, прислужилися українській справі.

Філядельфія

Наукова подорож...

(Закінчення зі стор. 6)

шалося б й надалі дискусійним, якби не знайдений запис в інвентарній церковній книзі в 1930-их роках, зроблений тогочасним благочинним, майбутнім Митрополитом Української Автокефальної Православної Церкви в західній діяспорі Никанором (Абрамовичем). Владика у 1934-1942 роках був настоятелем храму в недалекому селі Мізові. Під час візитації храму в Секуні о. Никанор, оглядаючи церковний архів, знайшов книгу „Опись церковного имущества", почату 1806 року. В книзі навпроти запису „Образ Божої Матері за Престолом" стояла нотатка: „В 1846 году образ сей реставрирован проезжим живописцем Тарасієм Шевченком".

Автор цих рядків, вивчаючи документи 1860 року, що знаходяться в Державному архіві Волинської области, знайшов підтвердження, що такий опис майна церкви справді вівся з 1806 року. 1868 року давній храм св. Михайла перебував у аварійному стані, тому з ініціятиви о. І. Мусієвича того року на іншому місці було вибудувано новий храм. Давній запрестольний образ Богородиці, який реставрував Т. Шевченко, разом з церковним архівом перенесено в капличку св. Йова.

В каплиці востаннє 1936 року бачив образ Богородиці та книгу „Опис церковного майна" о. Н. Абрамович. Він залишив опис цього образу: „У Секунській церкві я не міг одірвати очей від милого українського обличчя Божої Матері з Дитятком на лівій руці, в художньо намальованій кольоровій шаті. На шиї Богородиці, як дар пошани і любови місцевого жіноцтва, пишались низки коралів і поцьорів. З металевої коронки на голові спускались пасма різноколірних стрічок. Всі ці оздоби збереглися під пильним оком моїх попередників благочинних лише тому, що на церкви на могилках мало звертали уваги". Справді, Московська Церква на Волині усувала з церковних ікон рушники, коралі, стрічки, щоб надати їм вигляд російських.

Через Ковель, Луцьк, Рівне, Новоград-Волинський і Житомир Т. Шевченко повернувся до Києва.

Дороги Т. Шевченка на Волині пройшов і автор цих рядків.

Липневого недільного ранку автобусом я вирушив до села Секунь, щоб оглянути храм св. Михайла. Комуністи хотіли знищити святиню. Храм зняли з реєстрації і 1964 року замкнули. Атеїсти робили багаторазові спроби зробити в храмі колгоспний склад, але свідомі жителі села лягали під колеса авт, які везли збіжжя та інше майно до храму, щоб в такий спосіб зупинити червоних вандалів.

В храмі розпочиналася Служба Божа, і о. Анатолій Оверчук запитав у мене про службове посвідчення і дозволив оглянути храм разом з старостою церкви Анатолієм Деркачом.

Давні ікони прикрашають церкву. Вони, як і давні підсвічники, опинилися на дзвіниці і уціліли.

З старостою йдемо до каплички добрих три кілометри. Капличка збудована в українському народному архітектурному стилі. Всередині багато світла та гарно прикрашених рушниками образів. У вівтарі за престолом – образ Богородиці, який реставрував Т. Шевченко. Це неповторний твір українського іконописного мистецтва. В ньому живе велика і щедра душа самого поета.

Мої відвідини Секуня закінчилися зустріччю з Євгенією Корнелюк, 1909 року народження, яка розповіла передані від свого діда Аксентія Мацюка перекази про перебування Т. Шевченка в Секуні.

Залишаю Секунь і їду до Вербки, де виросли сотні нових двоповерхових будівель. Так звані „нові українці" переселяються з Ковеля на зелені луки, на природу. Монастирський острівець вони зачіпають своїми будовами та очисними спорудами. Вся рослинність на острові зникла під час пожежі, яка обсмалила дерева, кущі, не обминула огорожі хреста, який виріс на місці спаленої 1944 року церкви кілька років тому. На вигорілому церковищі валяється каміння і цегла від фундаменту святині, а від побаченого сум закрадається до серця. Як ніде тут справедливі Кобзареві слова: „Славних прадідів великих правнуки погані".

Іду до села Вербки через зелені луги, щоб зустрітись з тими правнуками. Одного з них, єромонаха Харлампія, який в колишньому клюбі прославляє московське православіє, не застаю вдома. Мої зустрічі і розмови з місцевими художниками Ігорем Савлуком та подружжям Надією і Федором Родюками та їх внуками пролили нове світло на безслідно зниклий по війні чудотворний образ св. Миколая з храму св. Трійці. Вони вірять, що образ десь є у селі. Маю тверде переконання, що настане день, коли до святого образу будуть приходити на прощу вірні.

Володимир Рожко – історик-архівіст, почесний професор Волинського національного університету ім. Лесі Українки, викладач Волинської православної богословської академії.

СПОРТ

На Союзівці відбулася Спортова школа „Чорноморської Січі“

Омелян Твардовський

КЕРГОНКСОН, Ню-Йорк. – На Союзівці успішно відбувся 43-ий літний вишкіл юнацтва в Спортовій школі „Чорноморської Січі“. Традиційно вишкільні програми були проведені впродовж двох сесій за два тижні, в яких взяли участь 71 юначка і юнак у першій сесії і 81 особа – в другій.

Вишкільні програми проводили Валентин Коваленко, Леся Данилюк і Ярослав Твардовський – з копаного м’яча, Богдан Гриник і асистент Андрій Стасюк – з відбиванки, Зеня і Любко Олесницькі, Данило Тилявський і Вікторія Куріца – з тенісу, Роман Гірняк і асистент Данило Сенторе – з плавання. Інструкторкою співу і розваг була Оксана Телепко. Усі інструктори досконало виконували свої обов’язки.

Вишкільні програми були проведені на чотирьох спортових базах Союзівки – площі копаного м’яча, двох відбиванкових площах, шести тенісових кортах та в басейні. Програми співу і розваг відбулися у „Гуцульській колибі“.

Учасники школи взяли участь в Українських спортових іграх молоді, де здобули значну кількість золотих, срібних і бронзових медалей Української спортової централі Америки і Канади. Крім цього, вони були виконавцями концерту співу і декламацій у суботніх концертах для батьків та гостей. На цих концертах побували скарбник Українського Народного Союзу Рома Лісович, віцепрезидент Східньо-Американських Федеральних Українських Кредитівок „Самопоміч“ Ярослав Завійський, а також працівники Генерального консульства України в Ню-Йорку, які мали своїх дітей на вишколі.

Після офіційного закриття вишколу і святкового обіду та концерту від батьків з подякою персоналові Спортової школи за зразкове проведення вишколу виступила учителька Школи українознавства Марія Поліщук, діти якої Олесь і Софійка здобули золоті і срібні медалі на Іграх молоді. Усім учасникам вишколу були вручені нагороди і пам’ятки.

Крім інструкторів, в Спортовій школі успішно працювали опікунка дівчат Таїса Бокало-Геґарті, Роман Гірняк – опікун хлопців, секретарка – Марійка Бокало, Омелян Твардовський виконував обов’язки керівника школи.

Учасники Спортової школи з плавання. Серед них – інструктор Роман Гірняк і асистент інструктора Данило Санторе.

Учасники вишколу з копаного м’яча. Перша зліва – Леся Данилюк, крайні праворуч – інструктори Валентин Коваленко і Ярослав Твардовський.

Учасники вишколу з тенісу. Перші зліва – інструкторки Зеня і Надя Олесницькі, крайній праворуч – інструктор Любко Олесницький.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ“, липень 2012 р.

100 dol.	Jakubowycz, S. & H.	Edison, NJ
65	Pochmursky, Bohdan	North Port, FL
55	Lytwyn, Yuriy	Whitesboro, NY
50	Mirgiewycz, Zuzanna	Parma, OH
45	Danko, Joseph	New Haven, CT
	Danyluk, Mychajlo & Oksana	Houston, TX
	Lewicky, Marta	Wayne, NJ
40	Petrenko, Anya & Andy	Ashton, MD
35	Dyczko, Michael	Yonkers, NY
	Melnitchenko, Eugene & Helena	Owings, MD
	Polanskyj, Maria	Mahwah, NJ
	Hnatczuk, Wsewolod	Fraser, MI
	Wynnyckyj, Marta	Ottawa, ON, Canada
30	Antonyshyn, Mary	Orange, CT
	Lewen, Maria	Long Island City, NY
25	Bamber, Katia	Madison, CT
	Billey, Mark	Buena Park, CA
	Drewnycky, M.	Newark Valley, NY
	Fuley, Bohdan	Annapolis, MD
	Hrycenko, Walter & Tatiana	West Roxbury, MA
	Joseph, Marta	Ridgefield, CT
	Pezmachiwsky Wolodymyra	Toronto, ON, Canada
	Yasenko, Oksana	Livingston, NJ
20	Bilanich, Larissa	Wallingford, PA
	Cechach, Peter	Toronto, ON, Canada
	Chudko, Bohdan	Short Hills, NJ
	Dimarco, Mary	New York, NY
	Kozel, Halyna	Warm Mineral Spr., FL
	Kalchiziak, George	N. Royalton, OH
	Magerluk, Lubow	Brookline, MA
	Mazowsky, Lesia	Belle Mead, NJ
20 dol.	Sarnetska, Daria	Hillsborough, NJ
	Smith, Christine	Harrisburg, PA
15	Bilynsky, Anthony	Watervliet, NY
	Kobliansky, Myron	Charlotte, NC
	Kolyn, Liliana & Bohdan	Kendall Park, NJ
	Kowal, Boyd	Washington, DC
	Kudl, Roman	Rochester, NY
	Leskiw, Alexander & Maria	East Hanover, NJ
	Lebedowicz, Oksana	Somerset, NJ
	Pradzynsky, Paulina	Port St. Lucie, FL
	Slivczyn, Zenon	Chicago, IL
	Stepanyk, Ivan	Stoneham, MA
10	Baranyk, Roman	Warren, MI
	Bodnarczyk, Maria	Mount Rainier, MD
	Chomij, Ihor	Palatine, IL
	Chomenko, Wsevolod	Vladivostok, Russia
	Czarnota, Irene	Buffalo, NY
	Dobryanska, Alexandra	Montreal, QC, Canada
	Dzwonchyk, John & Marta	Circle Pines, MN
	Fedoriw, Daria	North Royalton, OH
	Jakymiw, Hryhorij	Wethersfield, CT
	Kizyma, Cathy	Oxford, MI
	Kodelska, Maria	Kailua, HI
	Kalynych, Eugene	Villas, NJ
	Kuzma, Peter	Rocky Hill, CT
	Laszyn, Taras	Trenton, NJ
	Lohan, George & Olga	Little Falls, NJ
	Lytwyn, Yaroslaw	Whitesboro, NY
	Mahlyuk, Mychailo	Ternopil Obl., Ukraine
	Olesnyk, Roman	Orange, CT
	Pelbeczak, Peter & Anna	Cheektowaga, NY
	Rak, George	Belleville, MI
	Shumeiko, Roman	Venice, FL
10 dol.	Stelmashko, Luba	New Castle, DE
	Hladky, Wasyl	Clifton, NJ
	Zajac, Ihor G. & Stephanie	East Hanover, NJ
	Good, Ann	Morristown, VT
5	Bojan, Anastasia	Trenton, NJ
	Charkiw, Alexander	Philadelphia, PA
	Chorny, Bohdan	Rochester, NY
	Hluchowecky, Simon	Kearny, NJ
	Kozicky, John & Anna	Clifton, NJ
	Koch, Yaroslava	Dearborn Heights, MI
	Kowal, Anna	Warren, MI
	Leshchyshyn, Myhaylo	Kent, WA
	Melnyk, Eugenia	Sunny Isles Bch., FL
	Moberg, Natalie	Livonia, MI
	Mirer, Roman	Shrub Oak, NY
	Pechter, Millie	Pequannock, NJ
	Podolak, Eugenia	Lehighton, PA
	Polec, Daryna	Minneapolis, MN
	Procyk, Olha	Troy, MI
	Pryjmak, Stefan & Tekla	Rochester, NY
	Santos, Olga	Attleboro, MA
	Shashkewych, Sophie	Torrance, CA
	Stryk, Ivan	Chicago, IL
	Stapnik, Gregory	Parma, OH
	Tereshch, Justyn	White Plains, NY
	Walczyk, Lida	Elizabeth, NJ
	Wolodimirsky, Myroslaw	Middle Village, NY
	Yarkon, Katherine	Mississauga, ON, Canada
	Total:	[illegible]

[illegible]

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Мистецтво кольору Христини Кудрик

Дарія Даревич

ЛЬВІВ. – 3 серпня в Національному музеї міста відбулося відкриття ретроспективної виставки творів канадської мисткині Христини Кудрик.

Її творчість багатогранна. Переважає малярство, але також присутня графіка і скульптура. Це вже восьма персональна виставка її творів і перша в Україні. Мисткиня також брала участь у дво- і триособових і численних групових виставках у Канаді та Америці, як також у двох в Україні.

Х. Кудрик (з дому Навроцька) народилася 1940 року в Перемишлі, в родині відомого адвоката Стефана-Яреми Навроцького і учительки Марії Ломінської. В сім'ї був старший брат Роман і молодша сестра Ірина. Батько, колишній офіцер австрійської армії, відтак Українських Січових Стрільців і Української Галицької Армії, в той час був послом від округи Перемишля до польського Сойму з рамени Українського Національного Демократичного Об'єднання. Стрілецька пісня „Був собі стрілець, що дівчину мав" – це саме про його воєнні пригоди.

При кінці хуртовини Другої світової війни родина виїхала до Німеччини, а 1949 року – до Вініпеґу в Канаді, де майбутня мисткиня закінчила середню школу. В 1960 році закінчила Манітобський університет, факультет мистецтва, зі ступенем бакалавра. Написала працю на тему впливів модерного мистецтва на комерційну графіку.

Переїхавши 1960 року до Торонто, Х. Кудрик працювала як дизайнер в рекламній фірмі. В 1964 році продовжувала студії на факультеті педагогії Торонтського університету, де здобула диплом учительки мистецтва у середніх школах. У відомій школі „Сентрал Технікал" в Торонто викладала живопис і рисунок та історію митецтва.

Перші кроки на мистецькому шляху Х. Кудрик зробила в Школі рисування і малювання Катерини Антонович у Вініпезі в ранніх 1950-их роках. К. Антонович, мисткиня і жінка проф. Дмитра Антоновича, вчилася у Василя Кричевського в Українській Академії Мистецтв у Києві і прищеплювала учням любов до тривимірного моделювання форми, ефектів світла та ясної імпресіоністичної палітри.

Тому не диво, що мисткиня вже на початку свого творчого шляху зацікавилася кольором і проявила схильність до модернізму, зокрема до експресіонізму та абстракції, течій в яких вона шукала свого власного вислову.

Найбільш оригінальними та успішними картинами 1960 і 1970-их років можна вважати її праці, створені емальною фарбою на папері. Бачимо діялог мисткині між фігуративністю та безпредметністю, між експресивністю форми і кольору та між спонтанністю і стриманістю.

Майже рівночасно мисткиня розглядала можливості абстрактних геометризованих форм і ритмів у компактних міських пейзажах, як „Нічне Торонто" (1962), де домінують темні олійні барви. Натомість „Еспанський краєвид" (1965) у спокійних тонах відтінків фіолетного, синього та охрового виконаний гладко і площинно олійними пастелями на папері. В наскрізь абстрактній композиції „Три царі" (1963) переважають кольорові смуги прекрасних варіяцій червоного, підсилені контрастами чорного та помаранчевого, що переливаються у різних тонаціях.

Картина Христини Кудрик „Спадщина ч. 1: Обіцяна земля", 2010, мішана техніка.

В серії „Солярні звуки" композиція побудована на чітко окреслених формах круга, старовинного символу сонця і вічности. Абстрактні картини „Дажбог" (1971) і „Золоті кульбаби" (1971) виконані мішаною технікою в теплій, вишуканій палітрі червоних, рожевих, помаранчевих та охрово-золотистих кольорів.

В половині 1970-их років Х. Кудрик повернулася до емальної фарби, наголошуючи двовимірність, безпредметність і експресивність форми і кольору, як також вповні використовуючи плинність матеріялу.

Використовуючи можливості емальних фарб, мисткиня створила цикл композицій, базованих на різних комбінаціях геометричних, цілком абстрактних форм, як в „Червоному золоті" (1977). В картині „Червоний мак на синьому" (1979) вона повертається до більш спонтанного вислову. Колір і двовимірність продовжують бути головними компонентами її живопису.

Новий етап творчости починається в ранніх 1990-их роках, коли мисткиня шукає за суттю свого мистецтва і буття, починає вглиблюватися в зміст символів форм і барв. Вона повертається до олійних фарб, розглядає можливості тривимірного зображення повсякденних об'єктів у незвичній просторі геометричних площин. В картині „Поза контекстом ч. 4" („Червоні яблука",1993) яблука детально і реалістично намальовані, по одному в кожному з дев'яти темних квадратів. Символічне значення яблука як атрибуту трьох античних ґрацій чи символу спокуси, гріха і спасення, як також червоний колір і символіка квадратів і їх число (9) дозволяють на філософічні роздуми та різні інтерпретації.

В серії „Медитації" мисткиня дальше вглиблюється у світ символів. Центром уваги і головним елементом всіх великих полотен стає яйце, старовинний символ нового життя і досконалости.

Картини серій „Ефірний сад" і „В саду моєї доні" найбільш фігуративні. Головним джерелом інспірації є світ природи – акуратно і детально виконані троянди, лілеї та вишні. Але мисткиня нехтує нормальним контекстом природи, ізолює вибраний об'єкт і ставить його в новий уявний одноколірний простір.

Свого роду завершенням творчости можна уважати особливо цікаву останню серію, присвячену 120-літтю поселення українців в Канаді. У картині „Спадщина ч. 1: Обіцяна земля" (2010) на голубому тлі, вповні вкритому прізвищами піонерів, мисткиня перенесла змодифіковану архівну світлину родин з клунками технікою шовкодруку, а факсиміль канадського пашпорту і печатку намалювала олійними фарбами. У картині „Спадщина ч. 3: Наші коріння" (2011) на тлі умовної мапи західних провінцій Канади, де поселювалися піонери, мисткиня зобразила на першому пляні постать матері з хлопятком, виконану технікою шовкодруку. Це ще одна запозичена з архівів і дещо зредаґована світлина українських піонерів, яку можна уважати символом надії і нового життя.

Як бачимо, тематично і стилістично серії картин Х. Кудрик різняться, але рівночасно в них видно послідовність у трансформації і застосуванні модерністичних і постмодерних течій в мистецтві другої половини ХХ ст.

Всюди мисткиня надає переваґу творчій уяві в перетворюванні реальности. Технічно всі картини випрацьовані, акуратні, обдумані. В них нема нічого принагідного, але багато над чим варто застановитися. Від початку проявляється особливе відчуття кольору та прекрасне володіння ним і його нюансами. Можна сказати, що колір є одним з основних візуальних чинників у її творчости.

Твори на цій першій ретроспективній виставці вказують на те, що Х. Кудрик не задовольняється своїми осягами. Вона шукає нових засобів вислову, досліджує, експериментує, перевіряє свої творчі прямування та їх удосконалює. Її картини є заохотою для того, щоб зупинитись, зосередитись і піднестись над буденним.

Про автора: Дарія Даревич – мистецтвознавець, мешкає в Торонто.

ПОСТАТІ

З неповторного покоління жінок-патріоток

Світлій пам'яті Мирослави Драган (1914-1962)

Оксана Драган-Кравців

30 серпня цього року минуло 50 літ від смерти моєї мами, Мирослави Драган. Вона померла на 49-му році життя, однією з перших серед своїх ровесниць і товаришок – покоління українських жінок в Галичині, що поділяли непросту і нелегку долю. Вони формували характери і світогляди в роки задушливого польського режиму, зазнали переслідувань за участь в українських організаціях, пережили совєтську і німецьку окупації, війну, скитальщину, табори біженців, переїзд до Нового Світу і будування там, починаючи від нуля, нового життя.

Для них бути українкою означало працювати для української справи і свого народу. Тепер з того покоління не залишилось вже майже нікого, але нам слід пам'ятати їх величезні жертви, зусилля і досягнення.

Мирослава Драган народилася 30 липня 1914 року в Сокалі, як третя донька ґімназійного професора Григорія Головки і його дружини Євгенії, родом з Бачинських. Тато Мирослави, офіцер австрійського війська, з вибухом Першої світової війни був покликаний до війська і загинув на фронті, коли дівчинці було всього чотири тижні. Молода вдова з трьома маленькими донями згодом переселилася до Львова, де знайшла працю касирки в одній з крамниць „Маслосоюзу". Тут вона познайомилася з пристійним майстром-кравцем Софроном Ференцевичем, і з часом вийшла за нього заміж. Впродовж наступних восьми років в них народилося четверо дітей.

Виростала моя мама в центрі Львова, в будинку, де було гамірно і тісно: підростали малі діти, були челядники, жили студенти „на станції". Повертаючись додому зі школи, вона сідала за стіл, долонями закривала вуха, щоб не чути довколишньої метушні, і з підручника вчилася англійської мови. Закінчила середню школу, а потім учительську семінарію. Включилася активно в громадське і політичне життя Львова, яке в умовах жорстокої польської окупації здебільшого мало підпільний характер.

Стала членом підпільного Пласту. В 1933 році її 19-літню арештували за належання до Організації Українських Націоналістів і засудили на три роки ув'язнення. Два роки відсиділа в жіночій в'язниці „Фордон" у Польщі, де українок, політичних в'язнів, для більшого покарання тримали разом з кримінальними злочинцями. Режим був дуже суворий.

Після звільнення з ув'язнення Мирослава Головка знайшла працю секретарки у відомій тоді українській фабриці цукерків „Фортуна Нова", заснованій і проваджений провідною галицькою діячкою-промисловцем Климентиною Авдикович-Глинською. Також стала активною в Союзі Українок, де була секретаркою голови львівської Централі СУ Мілени Рудницької, ідеолога і провідника жіночого руху в Галичині. З обома цими жінками Мирослава тісно заприязнилася і, за їхнім прикладом, стала до кінця життя палкою поборницею рівноправности жінок.

У „Фортуні Новій" Мирослава ближче познайомилася з молодим націоналістом, журналістом Андрієм Луцевим, який також нещодавно вийшов з польської в'язниці, де просидів чотири роки (половину з них – в одиночці). Вони одружилися в листопаді 1938 року, а всього кілька тижнів пізніше Андрій, таємно від польської поліції, яка постійно за ним і за Мирославою стежила, „зник" до Берліну, де почав працювати для прес-служби ОУН. Через кілька місяців Мирослава, використавши чужий пашпорт, нелеґально переїхала до нього у Берлін.

Восени 1941 року Мирослава, вже з донею-немовлятком, повернулася до Львова. Замешкала знову в хаті своєї мами, де, як і раніше, десятеро людей ділили між собою дві кімнати, але, помимо того, двері завжди були відкриті для тих, хто потребував притулку чи просто теплого слова й вечері. Повернулася на працю до „Фортуни Нової".

Усе життя в Генеральній губернії, в якій тоді опинилася Галичина, підлягала суворій нацистській контролі. Повсякденним явищем для львів'ян того часу були комендантська година, арешти, розстріли, нічні обшуки, трупи застрелених або повішених людей на вулицях, таблички в трамваях, ресторанах й усіх публічних місцях: „Nur fuer Deutsche". Євреїв, які були значною частиною населення міста, німці загнали у тісне ґетто.

Воєнна завірюха охопила кожного в свій спосіб. В червні 1943 року Андрій Луців поїхав до Вінниці з редакційним завданням написати про розкопані там німцями масові могили жертв енкаведистського терору. Повернутися працювати до Берліну вже не зміг, бо друзі остерегли його, що там на нього чекає ґестапо. Отож за допомогою оунівської мережі, на фальшивий пашпорт, йому вдалося дістатися до Франції, а там його передавали з рук до рук аж до кордону з Еспанією. Перейшовши пішки через засніжені Піренеї, переплив холодну річку-кордон, а там його відразу схопили еспанські прикордонники і завезли до концентраційного табору для чужоземців в Міранді над Ебром. Мирослава не знала, яка доля спіткала її чоловіка, чи він ще живий.

З наближенням совєтських військ до Львова в квітні 1944 року Мирославі Луців і її родині, як і багатьом іншим, загрожував арешт і вивезення в Сибір, тому треба було втікати на Захід. Почалася довга і небезпечна мандрівка. Добралися до Баварії, де їх розташували по різних „баверах", тобто по домах місцевих фармерів. Мирославі випало пасти корів, яких панічно боялася; відповідного взуття не мала, і часто поверталася з поля додому з закривавленими стопами.

Так застав наших скитальців кінець війни в Европі 8 квітня 1945 року. Кілька тижнів пізніше до баварських сіл, де перебували українські утікачі, приїхали американські вояки, загнали еміґрантів на вантажні авта і перевезли до касарень у Міндельгаймі. З'ясувалося, що їх будуть повертати „на родіну" згідно з таємною домовленістю Франкліна Рузвельта, Вінстона Черчиля і Йосифа Сталіна в Ялті. Люди добре знали, що їх у радянській Україні чекає; почалася паніка, протести, самогубства. Зрозумівши причини розпачу серед утікачів і небажання американських вояків виконувати наказ повертати людей силою в СРСР, Головнокомандувач альянтських військ в Европі генерал Двайт Айзенгавер видав наказ „тимчасово припинити" чинність угоди про репатріяцію. На цьому й стало.

Еміґрантів розміщували по таборах для новоствореної категорії людей – „Displaced Persons", тобто переміщених осіб. Мирославу Луців і всю її сім'ю – маленьку доньку, братів, сестер, маму і вітчима – примістили у курортному містечку Бад Верісговен. Тут були не тільки українці, але й евреї, литовці, естонці. Знаючи англійську мову, Мирослава швидко знайшла працю в канцелярії організації, що завідувала таборами біженців. Стала секретаркою голови цієї адміністрації в Бад Верісгофен, француженки Мадам Прюе, і мала тут нагоду зробити багато добра своїм людям. Залишилася на цій посаді аж до від'їзду до США.

А тим часом, десь у половині 1946 року, сталася в її житті велика і радісна подія. Через Червоний Хрест в Женеві вона одержала поштою відкритку, підписану лаконічним „А", з якої зрозуміла, що Андрій Луців живий і, щобільше, є в Америці. Пізніше щойно довідалася, що його віднайшов в Еспанії тодішній головний редактор щоденної газети „Свобода" в Джерзі-Сиgünті, Ню-Джерзі, д-р Лука Мишуга і виробив йому відповідні документи для переїзду до США. Після прибуття до Америки, відразу наступного дня, Андрій Луців, який ще в Еспанії офіційно прибрав як законне прізвище свій псевдонім „Антін Драган", почав працю в редакції „Свободи". В лютому 1949 року Мирослава разом з восьмилітньою донькою Оксаною об'єдналася з чоловіком в Ню-Йорку. Побачилися вперше за п'ять років.

Американський період життя Мирослави Драган (прізвище змінила леґально, коли дістала громадянство) також не був легкий. Пішла працювати до швейної фабрики, а будучи амбітною і відповідальною, вечорами ходила на швейні курси.

Через рік до них на їхнє мале помешкання в Бруклині приїхали з Німеччини інші члени родини. Як і усі інші тодішні еміґранти, працювали, хто як міг, щоб заробити на прожиток – на фабриках, як прибиральниці в ню-йоркських хмаросягах. Усі відразу також включилися в бурхливе громадське життя, якому у 1950-их роках приплив нових еміґрантів дав свіжий поштовх і енерґію.

Портрет Мирослави Драган (автор Володимир Бачинський).

А. Драган, як редактор „Свободи", перебував у центрі цього виру, а Мирослава дотримувала йому кроку. У 1953 році переїхали до ДжерзіСиті, в штаті Ню-Джерзі. Там їм народився син, Борис.

Мирослава уміла поєднати родинні обов'язки з активною працею в громаді. Коли до США прибула Мілена Рудницька і з іншими союзянками зі Львова намагалася відбудувати в Америці „матірний" Союз Українок, Мирослава приєдналася до їхніх заходів. Була серед ініціяторів ідеї відновлення в Ню-Йорку традиції славних львівських вечорниць „Червоної Калини" і започаткувала на них презентацію деб'ютанток – церемонію, яку очолювала до останнього року свого життя. Була активною в Рідній Школі і Пласт-прияті, з рамени якого організувала для молоди в Джерзі-Ситі курси бальових танців і гагілок. Була секретаркою 25-го відділу Українського Народного Союзу і заступницею голови надгадсонського Окружного комітету УНСоюзу. Виступала з рефератами і доповіддями на академіях і святах. Присвятила багато часу й енерґії проєктові побудови нового, репрезентативного Народного Дому в Джерзі-Ситі. Перед смертю займала пост секретарки його Ради директорів.

Життя М. Драган було сповповне стихійними подіями, тяжкими переживаннями і відданою працею. Були, очевидно, і світлі хвилини; любила вишивати, співати, відвідувати концерти, була для чоловіка і всієї сім'ї підпорою і порадницею. Девізом її життя була любов до родини і України, і посвята себе для їх добра. Подібну настанову мала велика кількість жінок її покоління. Вони вважали святим обов'язком плекати українську самобутність, спочатку на рідних землях, потім в переселенчих таборах, і на кінець – в країнах поселення.

Ці жінки створили такі організації, як Союз Українок, Світова Федерація Українських Жіночих Організацій, Український Золотий Хрест. Вони займали чільні пости і надавали напрямок в таких організаціях, як Пласт і Спілка Української Молоді, Пласт-прият і Рідна Школа. Вони брали активну участь в літературно-мистецькому житті, в професійних товариствах, в релігійних сестрицтвах. Заснували музеї. Представляли Україну на міжнародних виставках і форумах. Співали в хорах, видавали журнали і куховарські книжки, влаштовували ярмарки, академії, мистецькі виставки і віча, провадили курси, вчили в школах українознавства. І робили все це за обставин, коли треба було заробляти на хліб насущний, турбуватися за виховання дітей у чужому оточенні, пристосовуватися до іншої мови і нових умов життя.

Нам, їхнім донькам, що живемо у добре влаштованому американському світі, неможливо повністю збагнути те, що нашим матерям довелося пережити. Ми можемо тільки подивляти їх мужність і їх досягнення, їх відданість своїм родинам, своїй громаді, і своєму народові. Це неповторне покоління українських жінок вже майже відійшло, і нам годиться схилити перед ними голови в любові і пошані. Вічна їм пам'ять.

Вашінґтон

ПРАЦЯ

Пошукуємо жінку по догляду за 3-річним хлопчиком у Bayside, NY. Українська мова обов'язкова. Власне авто бажане. Два дні на тиждень - у середу і четвер. дні праці збільшаться в грудні. Тел. 646-763-0045.

Дім близько Союзівки і українських церков - 2 спальні, 2 лазнички, ґараж, балькони/веранда. Велика посіліст. Викінчена північ з кухнею і лазничкою.
Tel. 561-309-5908, 845-253-0028.

НОРТ ПОРТ, ФЛЬОРИДА
Дім до винайму на час вакацій. 3 спальні, 2 1/2 лазнички, повністю мебльований з усіма вигодами та басейном. Ціна $2000 на місяць; $1500 на місяць, якщо більше 6-ти місяців. Тел. 917-579-5635 або romansor@msn.com. Фото за запитом.

Ділимося сумною вісткою, що в понеділок,
3 вересня 2012 року, відійшов у вічність
найдорожчий МУЖ, ТАТО, ДІДУСЬ І ПРАДІДУСЬ

св. п.

Ярослав Леськів

народжений в Данилівцях в Україні, член Дивізії, та довголітній секретар 133-го Відділу УНСоюзу.

Панахида була відслужена 7 вересня 2012 року в похоронному заведенні Литвин і Литвин в Юніон, Н. Дж.
Похоронні відправи відбулися в Українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., а опісля на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд-Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку залишилися:

дружина – Стефанія
дочки – Ярослава Грибовська з мужем Евгеном
– Дарія Кріґер з мужем James
внуки – Ліса
– Мелані з мужем Boyd Mertz
– Евген з дружиною Sarah
– Ерика з мужем Michael
– Матвій, Данєл, Алексис
п'ятеро правнуків
родини Лазірки, Бачинська та родина в Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що в неділю,
9 вересня 2012 року, з волі Всевишнього, відійшла
спокійно у вічність наша найдорожча
свекруха, бабця, прабабця, кузинка, тета і вуянка.

св. п.

Ореста Тесля Топорович

нар. 10 червня 1914 року у Збаражі.

Похоронні відправи відбулися в середу, 12 вересня 2012 року, в Українській католицькій церкві св. Андрея в Пармі, Огайо.
Тлінні останки були перевезені на цвинтар Gates of Heaven, East Hanover, NJ.

У глибокому смутку залишилися:

невістка - Оленка Топорович
внуки - Тарас, Маркіян, Роксоляна,
Данило з дружиною Кимберлі
правнуки - Макензі і Йосиф
кузини - Марічка Тесля
- Юрій Тесля з родиною
родини: Бачинські, Мочула, Небеш

Вічна Їй пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що
в неділю, 2 вересня 2012 року,
спокійно відійшла у вічність наша найдоржча мама

св. п.

Віра Писарівська

народжена 25 лютого 1929 року, в Синевицьку в Україні.

Панахида відбулася в четвер, 6 вересня 2012 року, в Гантері, Н. Й.
Похоронні відправи відбулися в Українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя в Гантері, а опісля на цвинтарі св. Духа у Гемптонбурґу, Н. Й.

У глибокому смутку залишилися:

син – Адріян
дочка – Рома
ближча і дальша родина.

Вічна Їй пам'ять!

В ОДИНАДЦЯТУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
відходу у вічність
нашого невіджалуваного
БАТЬКА і ДІДУСЯ,
що припадає на 16 серпня 2012 р.

І

в П'ЯТУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
відходу у вічність
нашої невіджалуваної
МАМИ і БАБЦІ,
що припадає на 29 вересня 2012 р.

св. п.

проф. д-ра Петра і Олени-Лесі Ґой

будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ З ПАНАХИДАМИ
В УКРАЇНСЬКИХ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКИХ ЦЕРКВАХ

в Америці:
- **у церкві св. Юра в Ню-Йорку, 22 вересня 2012 р. о год. 6:00 веч.**

в Україні:
- **у Львові в соборі св. Юра;**
- **в Отинії у церкві св. Михаїла.**

Про молитви за спокій душі наших незабутніх БАТЬКА і МАМИ просять засмучені діти: доня МАРУСЯ і син ЮРІЙ.

„Все що мали, віддали
Для одної ідеї,
І горіли, і ясніли
І трудилися для неї"
Іван Франко

„Я на гору круту крем'яную
Буду камінь важкий підіймать,
І несучи вагу ту тяжкую,
Буду пісню веселу співать!"
Леся Українка

Ділимося сумною вісткою що 4 серпня 2012 року
упокоївся в Бозі наш найдорожчий
муж, батько, дідо і брат

св. п.

д-р Вадим Прокопець

нар. 24 вересня 1925 року на Полтавщині.

Медичні студії закінчив в Інсбруці в 1950 році. Довголітній лікар-спеціаліст обстетрики і ґінекології, Fellow of the Royal College of Surgeons of Canada. Свою медичну практику провадив у місті Сейнт Кетринс, Онт. Належав до медичного товариства OMA, Lincoln County Academy of Medicine, і Українського Лікарського Товариства Північної Америки (УЛТПА).

Похоронні відправи відбулися 7 і 8 серпня 2012 року в Українській православній церкві св. Юрія в Сейнт Кетринс, Онт.
Похований на Українському цвинтарі св. Володимира в Оквіл, Онт.

У глибокому смутку залишилися:

дружина - Володимира (з Кисілевських)
доні - д-р Соня
- Аня з чоловіком Джон Ров
- Леся
внуки - Данилко й Андрійко Ров
брат - д-р Володимир Прокопець з дружиною Евою
племінник - Джордж Александер з родиною.

Вічна Йому пам'ять!